

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у чацвярткі

9 771819 161008

Нацыя з прабіркі

Эўрасаюз і ЗША расьсеклі гордзіеў вузел Балканай і сталі хроснымі бацькамі незалежнага Косава. Старонка 4.

У НУМАРЫ

Непразрысты пра даж Velcom'у — дзяржаўная палітыка

«На момант пра дажку апэратара мы вялі перамовы з Расеяй наконт цнаў на газ, змагаліся за кожны даляр», — старшыня Дзяржкамітету па маёмысці Георгі Кузьняцоў. Старонка 9.

Згасанье актыўнасці

На акцыю пратэсту дробных прадпрымальнікаў прыйшлі пару соцен маніфэстантаў. Старонка 10.

Скажы мне, што ты распаўсюджваеш...

Я звярнуўся ў

Адміністрацыю прэзыдэнта з пытаннем, чаму ў нас распаўсюджваецца чарнасоченая газета «Русский вестник», а нацыянальная дэмакратычная выданыя забароненая для распаўсюджвання. З «Пошты рэдакцыі» — старонка 18.

Энцыклапэдыя

Новы праект Капітана Танакі. Старонка 30.

Пра Казуліна, ягоную ジョンку і Эўрасаюз

«Ен [Казулін] адмовіўся [выйсьці на свабоду пры
ўмове эміграцыі ў Нямеччыну] нават пасля таго,
як ягоныя дочки пaeхалі і ўгаворвалі ўратаваць маму, яму
гэтая мама ўжо даўно не была трэбаба...» — сказаў
А.Лукашэнка ў Віцебску. Ці выйдзе на волю перадапошні
палітвязень? Старонка 3.

На фота — дыялёт на практицы: дачка Казуліна Вольга
і аманаўцы падчас мітынгу прадпрымальнікаў.

Нашаніўцы ў Менску і Горадні

Увага! Прэзэнтация кнігі Евы Вежнавец «Шлях дробнай сволачы» перанеслася: яна пройдзе 22 лютага ў Менску на Ўпраце БНФ (вул..Машэрава, 8). Пачатак а 18-й.

29 лютага ў 18.30 у Горадні на сядзібе ТБШ (вул.Будзёнага, 48а) адбудзеца вечарына дзіцячай кнігі. Уздел возьмуць перакладчык на беларускую мову кніжкі А.Мілна «Віня-Пых» Віталь Воранаў і рэдактар перакладу кнігі А.Ліндгрэн «Карлсан-з-даху» Лявон Баршчэўскі. На вечарыне таксама можна будзе пазнаёміцца з сувежымі выданнямі «Arche» і «Кнігарні «Наша Ніва».

Франак Вячорка пасьля выходу з Акрэсціна.

www.svaboda.org

Франака Вячорку адлічылі з БДУ

15 лютага з трэцяга курсу журналисцкага факультету БДУ быў адлічаны старшыня культурніцкай камісіі Партыі БНФ Франак Вячорка. Афіцыйная прычына — «акадэмічна непаспяховасць».

На пярэдадні акцыі прадпрымальнікаў 21 студзеня Ф.Вячорку затрымалі ля Цэнтральнага РУУС Менску, куды прыйходзіў падтрымаць паплечнікаў. Франака асудзілі на 15 сутак. За гэты час ён пралуспыў два іспыты ў ВНУ.

«У пятніцу дэкан Дубавік паведаміў, што загадам прарэктара я адлічаны за «акадэмічную непаспеховасць». Калі я запытываў, як так атрымалася, ён паціснуў плячыма: «Ну вось так атрымалася». Я зразу

меў, што рапшэнне аб май адлічэнні прымай ня ён. Я звязываю адлічэнне з нядаўнім прыездам на журафак Лукашэнкі. Ён заявіў пра новае бачанье журналісткі і працы факультету, я ў тое бачанье не ўпісаўся. Зьбіраюся падаваць у суд аб незаконным рапшэнні прарэктара. Буду ініцыяваць студэнцкія акцыі салідарнасці. Трэба задумашца і пра далейшы лёс, дзе і як працягнушць вучобу. У іншым выпадку, магу пайсці ў войска, як Жалезнічэнка. Магчымасць вучыцца за мяжой разглядаю ў апошнюю чаргу», — кажа Ф.Вячорка.

Франак ня першы студэнт, якога адлічылі сёлета за арышты. Напрыклад, з ін'язу выгнаны Антона Каліноўскага і Ганну Мядзведзеву, а з Акадэміі фізвыхаванія — Тацяну Цішкевич.

Зыміцер Панкавец

Швэція спыняе супрацу з журфакам БДУ

Прыпыніць контакты было вырашана, калі з вучобы за грамадзка-палітычную дзеянасць адлічылі Франака Вячорку. Швэдзкія партнёры уклалі ў стажыроўкі і падвышэнне кваліфікацыі выкладчыцкага складу 49 млн крон (каля 7 млн даляраў).

КАМЭНТАР

Намэнклятура пачала азірацца на «Вашынгтонскі абкам»?

Рутынная прэзэнтация новых-старых кадраў — сп.Мікалашэвіча і Васілевіча раптам ператварылася ў даволі рэзкі выступ прэзыдэнта на тэму небяспечных падводных плыняў у намэнклятуры. Спачатку А.Лукашэнка падкрэсліў, што нікай надзвычайшчыны ці пэрсанальных протэнзій за гэтай ракіроўкай шукаць ня варта. Маўляў, звычайная ратацыя. Але потым тон зъмяніўся. Высыветлілася: у асобных дзеячаў запмат амбіцый, «хто-ніхто ў судах, пракуроры заняліся палітыкай», «іх хвалюе, як на нас паглядзяць Амэрыка ды Эўрасаюз». Трапіла на арэхі і неназваным пэрсонам з найбліжэйшага атачэння. Маўляў, запмат на сябе бяруць: «Папярэджаю Адміністрацыю прэзыдэнта: ніякага ціску на найвышэйшыя органы дзяржаўной улады бысь ня мусіць».

«Лукашэнка заўжды з падзэрннем ставіўся да свайго атачэння, і гэта не аднойчы выходзіла на публіку», — зазначае палітоляг Валер Карбалевіч. Так, не далей як летась суровы «разбор палётаў» спасыціг вяrhoюку КДБ. Дый вызваленыне Мікалашэвіча ад пасады генпрокурора выглядала спонтанным, імпульсіўным рапшэннем. З раніцы ён зрабіў справаздачу кірауніку дзяржавы, атрымаў даручэнны і распавёў, што гатовы іх выканаць перад тэлекамэрамі... А ўвечары як сынег на галаву — указ. Цяпер во высьвятляеца, што ў прэзыдэнта ёсьць прэтэнзіі да кадраў праクаторы.

Бадай, невыпадкова Лукашэнка згадаў у выступе 19 лютага пра аглядку часткі чынавенства на Захад. Усё ж фігураваць у розных чорных сыпісах, асабліва калі беларускі эканамічны цуд пакрысе зъдзімаеца і сам кіраунік робіць пуз'яныя саступкі Эўропе ды Вашынгтону, — асабліва некамфортна. Магчыма, у высокіх эшалёнах сапраўды абмалівалася нейкая умоўна (ну вельмі умоўна! :) ліберальная групоўка? «Калі на даляглідзе зьяўляюцца сур’ёзныя цяжкасці, разброду ўзмакніць — зазначае Карбалевіч. — Лукашэнка як чуйны палітык гэта разумее».

На думку аналітыка, сёньня наўрад ці выпадае казаць пра нейкую змову ў атачэнні, але ў выпадку крызы яна ня выклочаная: «У намэнклятурнай дзяржаве небяспека для першай асобы зыходзіць найперш з асяродзьдзя намэнклятуры, з магутных сілавых структураў. І таму прэзыдэнт пэрыядычна ладзіць своеасаблівую прафіляктыку».

Аляксандар Класкоўскі

Першы том «Вялікага гістарычнага атласу Беларусі»

Усяго мае выйсці тры тамы выдання, паведаміў старшыня Дзяржкамітту па маёмасці Георгі Кузьняцоў. Першы том ахоплівае пэрыяд ад каменнага веку да 1300 г., другі — ад 1300 г. — да 1917 г., і апошні — ад 1917 г. — да нашых дзён. З ягоных словаў, у працы бяруць удзел гісторыкі, што маюць розныя погляды і падыходы да вывучэння айчыннай гісторыі.

СП

Пра Казуліна, ягоную жонку і Эўрасаюз. Даслоўна

«Ён [Казулін] адмовіўся [выйсьці на свабоду пры ўмове эміграцыі ў Нямеччыну] нават пасьля таго, як ягоныя дочки паехалі і ўгаворвалі ўратаваць маму, яму гэтая мама ўжо даўно не была трэба...» — сказаў Лукашэнка.

Пытаныне «так званых палітвязняў» у Беларусі закрыта. Пра гэта заяўіў у Віцебску А.Лукашэнка ў адказ на пытаныне журнالістаў. Фраза была сформуляваная закавырыста: «Я думаю, што тое, як ставіць пытаныне Эўрасаюзу перад намі, — ня варта выедзенага яйка, і таму мною было прынятае рашэнне вызваліць тых людзей, за якіх так прасіў Захад і ЗША». Далей кіраўнік дзяржавы патлумачыў, Чаму, на ягоную думку, Захад так стаяў за вызваленіе палітвязняў: «Яны, відаць, рабілі

добрая справы для ЭС і ЗША, і тыя цяпер іх у бядзе ня кідаюць». І ўрэшце зрабіў камплімент: «Гэта адзінае, што мне падабаецца ў пазыцыі ЭС і ЗША».

Ён працягваў эківокамі: «Наколькі я інфармаваны, гэтая пазыцыя не задаволіла аднаго Казуліна. Пытаныне было ўтым, што ягоная жонка хворая, і да мяне звярнуліся паслы Эўрасаюзу... Я згадзіўся — хай вязе, лякуе жонку. Сёньня стаіць пытаныне пра лекаваныне ў Нямеччыне, трэба супрадацаць жонку... Але наколькі ранкам я быў інфармаваны, ён адмовіўся яе лекаваць. Але гэта сямейныя проблемы, адмовіўся, дык адмовіўся. Што трэба ад мяне, я прапанаваў, але ён адмовіўся яе лекаваць. Ён адмовіўся нават пасьля таго, як ягоныя дочки паехалі і ўгаворвалі ўратаваць маму, яму гэтая мама ўжо даўно не была трэба... Але я не хачу ўлазіць у чужыя дзялі, жыцьцё ўсе расставіць па сваіх мес-

цах».

«Граць на душах і пачуцьцах іншых людзей проста непрыгожа. Няхай лепш сходзіць у царкву і памоліцца. Ня трэба прыкрывацца хваробай маёй маці», — пракаментавала выказваньні А.Лукашэнкі дачка Аляксандра Казуліна Вольга.

Вольга Казуліна: Ня трэба прыкрывацца хваробай маёй маці.

Сама Ірына Казуліна гаварыць ня можа, праз хваробу ў яе зынік голас. Але яна разъясняціла заяву на сайце www.kozylin.com:

«Першае. Зачапіла за жывое грэблівае стаўленыне да нашай сям'і, — адзначае спадарыня Казуліна. — Хоць часам здаецца, што нічога падобнага ўжо не можа вывесыці зя бяе, цынізм дзівіць. У сваіх лістах мой муж піша, што самы вялікі яго боль і клопат — гэта я. Кожную раницу ён пачынае з малітвы за маё здароўе.

Другое. Хацелася б пачуць умовы, на якіх Лукашэнка прапаноўваў Аляксандру вызваленіне. Тыя прапановы, якія былі агучаныя яго пасланцем нам, былі не-прымальнікі. Гэта было б ганебнымі ўёкамі з краіны.

Трэцяе. Дзеці ездзілі на спатканыне ня ўмольваць бацьку выратаваць маму, а агаварыць блягучую сытуацыю.

Чацвёртае. Мы з дзецімі і ўсе нашы блізкія разумееам Аляксандра, падтрымліваем яго, любім і чакаем яго безумоўнага вызваленія».

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Затрыманае кіраўніцтва «Маладога фронту»

У нядзелью сябры Цэнтральнай Рады незарэгістраванага «Маладога фронту» сабраліся на паседжанье ў в. Заямачнае пад Менскам, у прыватным доме. Рада доўжылася ўсяго хвілінаў дваццаць. Пасьля ў дома уламіўся спэцназ. Кіраваў апэрацыйнай камісіяй кіраўнік кіраўніка РУУС Менскага раёну маёр Міхаіл Крыж. Міліцыянты патрабавалі дакументы, а потым, паводле словаў А.Фінькевіча, спрабавалі гвалтам выводзіць дзяяч. Хлопцы заступіліся, завязалася кароткая бойка. Урэшце ўсе маладафронтніцы, агулам 31 чалавек, былі затрыманыя. Іх адвезлі ў РУУС Менскага раёну, дзе дапытвалі. Да 21.05 усіх выпусцілі. Позваў у суд не выпісвалі.

Віцебскую рэпліку аб

проблеме палітвязняў А.Лукашэнка скончыў апэляцыяй да народу: «Мы зрабілі беспрэцэдэнтны крок добрай волі і цяпер паглядзім, як адкажуць на гэта ЭС і ЗША. — Нашаму народу я раю панізаць за рэакцыяй Захаду: наколькі яны гатовыя да канкрэтных кроўкі».

«Словы А.Лукашэнкі ня ёсьць словамі моцнага палітыка, а чалавека загнанага ў кут, які мусіць агрызыцца, — гэта камэнтует пятнічныя заявы былы палітвязень Зыміцер Дашкевіч, які выйшаў на волю 25 студзеня. — Аляксандар Казулін чарговы раз засвідчыў сваю нязломнасць і мужнасць. Ягоная стойкасць вартая павагі і шанаваньня».

МБ, ЗП

Выпусцілі Андрэя Клімава

15 лютага на волю выйшаў Андрэй Клімав. Ён быў вызвалены ў адпаведнасці з прэзыдэнцкім указам аб памілаванні, пра якое, паводле ягоных словаў, не прасіў. Клімава пад канвоем даставілі на вакзал Мазыру і ўжо 16 лютага раніцай ён быў у Менску. Нагадаем, 1 жніўня суд даў Клімаву два гады калёні строгага рэжыму за публікацыю на сайце isrb.org. У дзень вызваленія, калі яму загадалі «зьбірацца з рэчамі», аднакамэрнікі адразу сказали: «Пэўна, пойдзеш за сваімі карашамі на волю».

Нацыя з прабіркі

Эўрасаюз і ЗША расьеклі гордзіеу вузел Балканай і сталі хроснымі бацькамі незалежнага Косава. Піша Мікола Бугай.

Гэтай дзяржавы не было б, каб не Югаславія. Гэта значыць, каб сэрбскі шавінізм, апрануты ў югаславянскія шаты, не правёў адволына межы пасыя падзелу Асманскай імперыі. Гэтай дзяржавы не было б, каб на НАТО (чытай — ЗША), якое сілай вывела гэту тэрыторыю з-пад кантролю Бялграду. Гэтай дзяржавы не было б, і каб на родная для касавараў альбанская мова.

Гісторый паяўстаньня Косава можна ілюстраваць клясычную тэорыю нацыя-тварэння. Гісторыя заканамернасці і парадоксаў, вялікадзяржавных амбіцій і этнічнага «я», якое не прыдушиць. А таксама пісцірою апекі: гэта праўда, што Эўропа і Амэрыка з этнічнай групой, якую яднала толькі мова і нянявісьць да «старшага брата», узгадоўваюць дзяржаваўніцкую нацыю.

Нараджэнне дзяржавы

Парламент Косава, які сабраўся ў нядзею на экстраординарныя паседжанні, у другой палове дня адзінагласна — 109 чалавек — праголосаваў за абвяшчэнне незалежнасці краю ад Сэрбіі. Дэлегаты ад сэрбскіх раёнаў не галасавалі.

«Мы вельмі дойгі чакалі гэтага дні», — заяўіў прэм'ер-міністар Косава, былы партызанскі камандзір Хашым Тачы, перш, чым зачытваў тэкст дэкларацыі пра незалежнасць краю, насельніцтва якога складае 2 мільёны чалавек. Тачы заяўіў, што Косава будзе імкнуща стаць дзяржавай для ўсіх народаў, якія насяляюць край. Сэрбская меншасць на верыць у шчырасць гэтых заяв. Гісторыя дачыненійнай славінаў ды ілірыйцаў у Косаве далёкая ад ідэі.

На вечаровай прэс-канфэрэнцыі Тачы і прэзыдэнт Фатмір Сэйдзіў заяўілі, што будучы імкнуща да прыязных стасункаў з усімі суседзямі. Тачы і Сэйдзіў заяўілі, што мэта новай дзяржавы — эўрапейцізм, у tym ліку і ўваходжанне ў НАТО.

У нядзелю таксама была зап'ердженая даволі беззблічна новая сымболіка незалежнай краіны — да гэтага выкарыстоўваўся альбанскі чырвоны сцяг з арлом. Сыцігам сувэрэннага Косава стаў сіні штандар з жоўтым абрисам дзяржавы пасярэдзіне. Над абрисам — шэсць зорак белага колеру, якія сымбалізуюць колькасць этнічных груп, што насяляюць Косава — альбанцы, сэрбы, цыганы, баскі, туркі і ашкай.

Увечары ў сталіцы новай краіны пачаўся святочны канцэрт і народныя гулянні.

Прызнаньні і непрызнаньні

Першымі незалежнасцю Косава прызнаў Аўгустіністан, а даверчыя лісты ў Прышціне першым уручыў пасол Турцыі. ЗША і некаторыя краіны Эўрасаюзу, у tym ліку Брытанія, Францыя, Нямеччына й Італія, ужо ў панядзелак заяўілі, што прызнаюць Косава. Асабліва пасылядоўна падтрымлівалі незалежніцкія памкненны Косава амэрыканцы — маніфэстанты ў Прышціне разам з нацыянальнымі штандарамі ў дзень абвяшчэння незалежнасці масава размахвалі зоркава-паласатымі.

Аднак прынамсі пяць чальцоў Эўрасаюзу — Кіп, Грэцыя, Славаччына, Гішпанія й Румынія (апошняя — нягледзячы на дыпліматычны ціск Парыжу) — далі зразумець, што ня будуть адразу прызнаваць новай дзяржавы. Урады гэтых краінаў баяцца, што факт незалежнасці Косава акуратнізуе сэпаратысцкі рух ў іх дома.

Пра сваё жаданье прызнаць незалежнасць абвясціла Літва, якая сама нядайна знаходзілася ў стане «самаабвешчанай незалежнасці». У той жа час уплывовая польская «Газета Выборча» вуснамі свайго камэнтатора напісала, што гэтымі днімі «Сэрбія патрабуе маральнае падтрымкі».

Сэрбія катэгарычна супраць незалежнасці Косава, яна па-ранейшаму лічыць край сваёй правінцыяй. Праваслаўныя япіскап Косава Арцемі заклікаў сэрбаў прывезыці на дапамогу расейскіх добраахвотнікаў і са зброяй у руках барапіць «калыску сэрбскае айчыны».

Прэзыдэнт Сэрбіі Барыс Тадзіч заяўіў, што ягоная краіна «николі не прызнае незаконнай незалежнасці Косава». Таксама ён сказаў, што Бялград мае права ўжыць эканамічны і палітычныя санкцыі, аднак выключае ваеннае ўмяшальніцтва. «Хопіць, Сэрбія ўжо наваявалася», — неаднаразова заяўляў Тадзіч падчас сваёй прэзыдэнцкай кампаніі.

Міжнароднае права

Выпадак Косава чарговы раз агаліў унутраную супяречнасць у Хартыі ААН, дзе ў першым артыкуле гаворыцца пра самавызначэнне нацыяй, а ў другім пра непарушнасць межаў. Гэта дазваляе інтэрпретацыю з пазиціі нацыянальных інтарэсаў тae ці іншыя краіны.

Вось Турцыя. Турецкі пасол першы ўручыў Прышціне свае даверчыя лісты. Анкара адзінай на сьвеце краінай, што прызнае сэпаратысцкую Турецкую Рэспубліку Паў-

ночнага Кіпру, якую сама арганізавала, заўважаўшы поўнач вострава. Адначасова Турцыя не прызнае армянскага Карабаху. Прытым Турцыя ваое з курдскімі партызанамі нашмат больш крывава, чым Мірошавіч — з Арміяй Візвалення Косава, і пагражае вайной у выпадку, калі Курдыстан у суседнім Іраку абвесыцца незалежнасцю.

А вось Расея. Маючы Чачэнію і дзясяткі іншых аўтаномій, катэгорычна супраць незалежнасці Косава.

У Эўрасаюзе за незалежнасць Косава рукамі і нагамі выступаюць каталёнцы, баскі, патгяндцы і іншыя пакрыўджаныя гісторыяй народы. За незалежнасць таксама вялікія дзяржавы — Нямеччына, Брытанія, Францыя, з розных меркаванняў — часам ідэалістычных, часам рэалістычных. Супраць Гішпанія (што байца мірнага самараства), Румынія (з салідарнасці з братамі-малдаванамі, якія маюць Прыдністроўе), вагаецца Славаччына (бо раёны кампактнага пражывання вугорцаў мяжуюць з іх мэтраполіяй), Кіп (і Грэцыя разам з ім).

Парушэнне прынцыпу непарушнасці межаў чапляе самыя розныя краіны. Таму, напрыклад, Шры-Ланка, скрываўленая вайной з тамільскімі незалежнікамі, пабачыла ў Косаве «пагрозу міру ва ўсім сьвеце».

Аднак у сітуацыі вакол Косава бачныя ў пазытыўныя тэнденцыі. Па-першае, кепскі мір лепшы за добрую вайну. Па-другое, сэрбскія вярхі дэмантструюць новую якасць — стрыманасць. Вільня таксама важная для самасвядомасці беларусаў, як Косава для сэрбаў, а Константынопаль важны для грекаў, але ні беларусы, ні грекі не ідуць адваёўваць свае памяткі. Гэта паказвае, што выйсціце бывае з самых безвыходных сітуацый. Фактам было, што косаўская альбанцы адмаўляліся жыць пад сэрбамі, а сэрбы адмаўляліся адпусціць іх зь мірам. Такая, залежная ад ЗША і Эўропы,

незалежнасць, прынамсі, дае магчымасыць мірнага разводу. Як паказвае прыклад СССР ці Чыхаславаччыны, праходзіць ня так шмат часу, і пра разводу ж ніхто не шкадуе. Съвет мае-такі шанец рабіца і справядліўшым, і бяспечнейшым адначасова.

Доўгі шлях да самастойнасці

Косава пачало барацьбу за незалежнасць у 1970-я, калі край нават ня меў

Этнічнае мінулае

Косава — спрадвечны сэрбскі край? Гэта не зусім так.

Вось як на гэтае пытанье адказвае адзін з наведнікаў сайту nn.by. «Славяне зьявіліся на Балканах у VII ст. нашай эры. Таго часу на ашвары сёньняшняга Косава ўжо існаваў племянны хайурс дарданаў (ілірыйскага племені, ад якіх альбанцы вядуць свой радавод). Доўгі час пратасэрбы й праатальбанцы жылі разам, і калі казаць пра іхнью канфесійную прыналежнасць, дык у Сярэднявеччы і першыя, і другія былі хрысьціянамі. Так што дэманстрацыя па БТ праваслаўных храмаў XII ст. як съведчанье «спрадвечнай сэрбскасці» Косаўскага краю выглядаюць недарэчнымі.

Тэрыторыя Косава была далучаная да Сэрбіі паводле Бухарэцкай мірнай дамовы ў 1913 г. Край быў населены ў асноўным альбанцамі, аднак на баку Сэрбіі стаяла Расея, а інтарэсы шчытпалаў ніхто з вялікіх дзяржаваў абараняць не пажадаў. Адначасова з Косава былі дэпартаваны прыкладна 400 тысячай мусульманаў. І хата дэпартаваных называлі туркамі, гэта былі ў сваёй асноўной масе альбанцы. І апошнє. За часамі

Мілошавіча было звышчана прыкладна 10 тысячай касавараў, 800 тысячай сталі ўцекачамі».

Косава сапраўды шмат значыць для сэрбаў ад часоў велічнай бітвы на Косавым полі, калі туркі скрышылі сілы сэрбскіх фэадальных княстваў і скончыліся залаты век сэрбскага люду.

не незалежнасці застаецца ў Беларусі спалітызаваным. Другія маюць постплемянніца або крыгітарасейскія сымпаты да славянаў. Трэція, наадварот, ацніваюць ко-саўскі вузел праз прызму сваёй антыпатаў да ЗША або да мусульманаў. Німа таго, як у 1999 г., калі лукашысты аднолькава асуджали «натаўскіх агресараў», а незалежнікі цешыліся «паразе Мілошавіча». Беларускае грамадзтва стала за гэтыя гады больш фрагментаваным.

Дзяржава, але ці нацыя таксама?

Дзяржавай Косава стала, і пытанье прызнаннія — гэта толькі пытанье часу. Ці стане Косава нацыяй? Ці з часам яно папросту далучыцца да Альбаніі? Сёння з Тыранай касавараў лучышь мова, але падзяляюць гісторычныя досьвед і кланавыя адрозненіні. Многа будзе залежаць ад ангажаванасці амэрыканцаў і єўрапейцаў у новай краіне. Будуць яны толькі трываць мір ці будуць таксама дапамагаць выбудаваць нацыянальныя інстытуты, дзяржаўныя апарат, сілы бяспекі?

Ёўрасаюз да Косава бліжэйшы, але ЭС ня мае досьведу нацыятаўрэння. Гэта новы выклік для єўрапейцаў, адзінам папярэднім досьведам была Боснія і Герцагавіна, і вынік яго пацупль большым няясны. Зы іншага боку, перанос інтэргацыйных працэсаў з рэгіянальнага на кантынэнтальны ўзровень дае большую самастойнасць рэгіёнам памерам з Косава ў самой Эўропе, прычым такім, дзе нацыянальная тоеснасць не мацнейшая за ко-саўскую.

ЗША маюць большую практику. Яны паставілі на ногі Карэю, Тайвань, Ізраіль (Нямеччына, Японія, Італія былі трохі іншымі выпадкамі). Ціпер спрабуюць тое самае зрабіць з Іракам, Аўганістанам. Аднак калі ЗША аслабнуть, Косаву прыйдзеца пяжды без абарончага паразона ў атакэніні варожых дзяржаваў побач з слабой Альбаніяй. Калі ЗША аслабнуть, ніхто не застрахаваны ад новай балканскай вайны з удзелам усіх старых знаёмых — Турцы, Сэрбі, Грэцыі...

Будучыня Косава залежыць ад будучыні замежнай палітыкі Вашынгтону. Хоць пасыль прэзыдэнцтва Буша — аднаго з найслабейшых і найменш папулярных ва ўласнай краіне і ў сувесце кіраўнікоў ЗША — Штаты могуць ажыццяўляць паварот, але, напэўна, не такі істотны, каб адмовіцца ад ідэйных і гепалітычных прыярытэтаў у «мяккім падчарэўі Эўропы», як калісці называў Балканы Чэрчыль. Ко-саўскія альбанцы папросту скарысталіся tym, што съвет стаў глябальны.

Як глядзець на незалежнасць Косава з пазыцыі беларускіх нацыянальных інтарэсаў? Адну з вэрсіяў дae камэнтар Андрэя Ляховіча **на старонцы 6**.

Незалежнае Косава патрэбнае Беларусі

Гэта нявыгадна Pacei, але гэта добра для нас. Піша палітоляг **Андрэй Ляховіч**.

Пасыль абавяшчэнья незалежнасць Косава ў Беларусі працягчала трох думкі адносна гэтай падзеі. Адны казалі, што альбанцы захапілі сэрбскія землі і цяпер зацвердзілі гэты захоп. ЗША і краіны ЭС несправядліва паступаюць у дачынені да сэрбаў... Другая думка: гэта не закране Беларусі, не адаб'еца на харктары стасунку Беларусі зь іншымі краінамі, у тым ліку з Расеяй. Трэцяя думка: гэта створыць ўмовы для большага збліжэння Pacei з Сэрбіяй, якая будзе змагацца за вяртанье Косава.

Не працягчала толькі адно, можа быць, самае істотнае. Ці адпавядзе незалежнасць Косава нашым, беларускім нацыянальным, інтарэсам? Усе буйныя палітычныя падзеі, што адбываюцца ў сувесце, трэба разглядаць праз прызму інтарэсаў беларускай дзяржавы.

Па-людзку, мы, беларусы, спачуваєм сэрбам. Яны славяне. Яны размаўляюць, ужываючы слова, якія мы разумеем. Іх прозвішчы сканчаюцца на «-віч», як і ў шмат якіх беларусаў. Яны больш падобныя да жыхароў Беларусі за ўсімі народамі альбанцаў, пра якіх кажуць: «эўрапейская чачэнцы». Сэрбы — праваслаўныя хрысьціяне, як і значная частка наших грамадзяняў. Мы спачуваєм іхнай герайчнай і трагічнай гісторыі. Калі Беларусь была больш блізкай да нас геаграфічна, можна не сумнівацца, што нашыя продкі ў бітве на Косавым полі, у 1389 г. стаялі б побач зь імі супраць туркаў.

Але мы не павінныя бачыць съвет, як «рускія, толькі з знакам якасці». Мы — эўрапейцы. Нашыя пэрспектывы — у Эўропе. Як і ў немалой колькасці пытаньняў усясьветнай палітыкі, інтарэсы Беларусі і Pacei ў «косаўскім

пытаньні» разыходзяцца.

Пры наяўных гарантыйах, што Косава ня будзе часткай «вялікай Альбаніі», а менавіта незалежнай краінай, якая будзе інтэгравацца ў склад ЭС, зьяўленыне новай дзяржавы азначае лягічны крок на шляху будаваньня адзінай эўрапейскай эканамічнай, палітычнай, гуманітарнай, абароннай прасторы. Зъмяншаецца «белая пляма» на балканскай частцы Эўропы.

Сэрбія, якая з часам будзе вымушаная зъмірыцца з стратай Косава (няма іншых варыянтаў: сэрбы складаюць толькі 6% з двухмільённага насельніцтва Косава), будзе прасцей інтэгравацца ў ЭС — бяз косаўскага хваста. У Бялграду не было ні людзкіх, ні эканамічных рэсурсаў, каб цывілізавана вырашыць «косаўскае пытаньне». Выкарыстоўванне вясной сілы за часамі Мілошавіча толькі рабіла гэтае пытаньне больш вострым для Эўропы. Калі Сэрбія не змагла вырашыць гэтае пытаньне і інтэгравацца ў Эўропу, то вырашэнне косаўскай проблемы без удзелу Сэрбіі становіцца адпаведным інтарэсам Сэрбіі. Бо кірунак яе развіцця вызначаны месцам на эўрапейскай тэрыторыі — рух у ЭС. ЗША і ЭС, НАТО за сэрбскі ўрад вырашаюць проблему, якую афіцыйны Бялград ня змог бы вырашыць, хача б таму, што ня мог прыняць вельмі непапулярнае решэнне адпусціць Косава.

Беларускім нацыянальным інтарэсам адпавядзе зьяўленыне, у пэрспэктыве, сярод краін ЭС Косава як краіны, арыентаванай на ЗША і краіны «нестарой Эўропы». ЗША найбольш рашуча падтрымліваюць незалежнасць Косава, у тым ліку таму што дбаюць і пра свае інтарэсы ў

Эўропе. Злучаныя Штаты і цэнтральнаэўрапейскія краіны заўсёды займалі ў пытаньні падтрымкі незалежнасці і дэмакратычнага разьвіцця Беларусі больш пасыльдоўную, акрэсленую пазыцыю, чым краіны «старой Эўропы». Сярод апошніх часта знаходзіліся тыя, хто ў «беларускім пытаньні» зіркаў на пазыцыю «маскоўскіх партнераў». Яшчэ не так даўно «старыя эўрапейцы» казалі пра «дэмакратызацыю Беларусі праз Расею». І толькі «доктар Пуцін» апошнім часам вылекаваў іх ад гэтай хваробы. Але пытаньне — ці назадужды?

З аднаго боку, падтрымка Москвой Бялграду ў пытаньні Косава тлумачыцца тым, што Крэмль вельмі зацікаўлены ў захаваньні белай плямы, агманю канфлікта ў эўрапейскай тэрыторыі. Падтрымка Сэрбіі заўсёды была адным з элементаў палітыкі стрымлівання НАТО і ЭС, зручнай падставай умешвацца ў эўрапейскія справы, кожучы пра падвойныя стандарты Захаду. У Москве добра разумеюць, што пасыль інтэграцыі ў свой склад балканскіх краінаў НАТО будзе распаёсюджвацца далей на ўсход. Павялічыцца рэсурсы і магчымасць НАТО стрымліваць Расею, гарантаваць незалежнасць быльх савецкіх рэспублік.

З другога боку, Расея імкнулася працягнуць існаваньне неакрэсленага статусу Косава (фактычна незалежнасць пры яе юрыдычнай адсутнасці), маючы на ўвазе свае інтарэсы на постсавецкай прасторы. Пакуль пры ўсіх нафта- і газадалярах, ВУП Pacei складае каля 1,2 трлн даляраў. Гэта трохі больш за ВУП Партугаліі... Пакуль Расея ня можа ясна заявіць пра сваю пазыцыю адносна Паўднёвой Асечіі, Абхазіі, Прыднястроўя... усходнія часткі Украіны, Крыму... Бо ня мае дастатковых эканамічных рэсурсаў, дастатковай моцы. Тому Пуцін 17 лютага і сказаў, што Расея ня будзе «обезьянничати» у адказ на абавяшчэнне незалежнасці Косава. То бок, што Расея пакуль не падтрымае ўжо ня першыя заклікі Абхазіі, Паўднёвой Асечіі, Прыднястроўя прызнаць іх незалежнасць, а потым прыняць у свой склад.

Пасол усяе Беларусі

Дыпляматычны прадстаўнік нашай краіны ў Швэціі наведаў мерапрыемства з удзелам апазыцыйных палітыкаў.

На мінулым тыдні дэлегацыя беларускай апазыцыі ў складзе Уладзімера Навасіда, Паула Севярынца і Міколы Статкевіча наведала Стакгольм. 12 лютага у будынку Рыксдагу прайшоў сэмінар «Месца Беларусі ў сучаснай Эўропе».

Са словаў палітыка Паў-

ла Севярынца, міністар эўрапейскай інтэграцыі Сесілія Мальстрам запэўніла, што Беларусь чакаюць у аб'яднанай Эўропе. Швэція ж у сваю чаргу гатовая быць правадніком беларускіх інтэрэсаў у Эўрасаюзскіх структурах.

Цікава, што мерапрыемства

таксама наведаў пасол Беларусі ў Швэціі Андрэй Грынсценкі. Гэта ці на першы вы-

падак, калі афіцыйны пасланык Менску ў Стакгольме прыняў удзелу адным мерапрыемстві з апазыцыйнымі палітыкамі. «Для ўсіх гэта была вялікая нечаканасць і неспадзянка, што спадар пасол завітаў да нас. Ён нават выступіў з промовай. Разам з тым, ягоныя слова абсалютна ніяк не супярэчылі нашай пазыцыі», — кажа П. Севярынец.

Зыміцер Панкавец

Партыя БНФ мацуе ўнутрыпарцыйную дысцыпліну

На апошнім Сойме Партыі БНФ 16 лютага быў прыняты дакумент «За партыйную этику і дысцыпліну». Сярод іншага, дакумент утрымлівае наступныя палажэнні: «Недапушчальны лічыцца публічная крытыка якіх-коль вечы рашэнняў Звязу, Сойму Партыі, а таксама дзеяньняў і выказвань-

няў старшыні, намеснікаў старшыні, сябраў Сойму Партыі ў прысутнасці сябраў іншых партый ці беспартыйных асоб або ў непартыйнай прэсе».

Старшыня Партыі БНФ **Лявон Баршчэўскі** кажа, што падобныя пункты ў статутах ёсць у многіх эўрапейскіх партый.

«Дакумэнт цалкам адпавядае нашаму статуту. Ён парадкуе звычаёве права, якое існуе ў кожнай арганізацыі. Напрыклад, сябар нашай партыі ня можа агітаваць за іншую партыю ці палітычную структуру», — кажа Л.Баршчэўскі.

Зыміцер Панкавец

Белы Дом выдзяляе Лябедзьку

У пачатку сьнежня дэлегацыя беларускай апазыцыі ў складзе Аляксандра Мілінкевіча, Сяргея Каляіна, Паула Севярынца, Анатоля Лябедзькі, Анатоля Ляўковіча, Эніры Браніцкай і Зымітра Хведарука знаходзілася з візитам у Вашынгтоне і мела сустрэчу з Джорджам Бушам.

На tym тыдні лідар АГП Анатоль Лябедзька атрымаў ліст ад амэрыканскага презыдэнта. У ім Дж.Буш высока ацаніў дыскусію, якая адбылася падчас сустрочы, падзякаваў за напульснік «За свабоду», — адзначаеца ў паведамленні прэс-службы АГП.

Кожнаму ўдзельніку візыту прац пасольства ЗША перадалі фота з сустрэчы з Бушам. Цікава, што асабістасць пасланніе ад презыдэнта ЗША атрымаў толькі Анатоль Лябедзька.

Бундэстаг не зъмянїў кошт візы для беларусаў

Кошт шэнгенскіх візаў для беларусаў застаецца ранейшым — 60 эўра. Аднак называючы катэгорыі «льготнікаў», якія раашэннем консула будуть пазбаўленыя візвых збораў. Дакумент паводле праекту кірунай парламэнцкай кааліцыі — хрысьціянскіх і сацыял-дэмакратоў, — накіраваны на разгляд у німецкі ўрад. Апазыцыя прапаноўвала зыніці кошт візы для беларусаў з 60 да 35 эўра і пазбавіць збораў усіх бяз вынятку «льготнікаў».

Іначай, як заявила дэпутатка ад фракцыі «зялёных» Марылуіза Бэк, ціперашняя сітуацыя нагадвае «другі бок мэдяля берлінскай сцяны».

Яшчэ тры сувідравіны

Прэзыдэнт Вэнсесуэлы абвясціў пра выдзяленне

СЪЦІСЛА

Беларусі трох дадатковых нафтавых радовішчаў. Пра гэта стала вядома ў часе ягонай сустрэчы зь **Віктарам Шыманам**, што чарговы раз наведаў Каракас.

Працяг справы Васілеўскага

Генпрокуратура пачала справу ў сувязі з забойствам у ЗША беларускага студэнта («НН» пісала пра гэта ў 2006-м). 20-гадовы ўраджэнец Шчучыны Аляксей Васілеўскі вучыўся ў БНТУ. Ён трапіў у ЗША ў рамках праграмы «Праца і падарожжа». У горадзе Ўэлс, штат Мэн, уладкаваўся на працу ў службу дастаўкі піццы. 20 чэрвеня 2006 г. цела Васілеўскага знайшли каля інтэрнату для замежнікаў, дзе ён жыў. Справа застаецца нераскрытай. Улады штату Мэн

вырашылі перагледзець справу пад націкам сям'і і беларускага пасла ў ЗША. У Генпрокуратуры Беларусі адмаўляюцца паведаміць падрабязнасці, аргументуючы гэта тайнай съледztва.

Расея пакінула саюзьнікаў без пшаніцы

Урад Расеі ўвёў забарону на экспарт пшаніцы і мясыліну (жытнёва-пшанічнай сумесі) у краіны, якія ўваходзяць у Міжнародны саюз, гэта значыць у Беларусь і Казахстан. Гэты крок зроблены для таго, каб расейскіе зерні не экспартаваліся цераз краіны Міжнароднага саюзу без уплаты экспартнага мыта, уведзенага Расеяй.

МБ; БелТА, радыё «Свабода», regnum.ru, «КП в Беларуси»

Заходнярусы па-ранейшаму ў пашане

Новы рэдактар «Беларускай думкі» захапляеца Мураўёвым-Вешальнікам.

Пятнічны нумар газэты «Звязда» друкунага інтэрвю з новым кіраўніком ідэялігічнага праектара, заснавальнікам якога зьяўляеца Адміністрацыя презыдэнта. Былога рэдактара Ўладзімера Вялічку замяніў Вадзім Гігін.

Ён скончыў гістфакультэт БДУ, кандыдат гісторычных навук, працаваў у прэс-службе генэральнае прокуратуры (пад крылом праславутага Юр'я Азаронка), кіраваў Менскай гарадзкой арганізацыяй БРСМ.

На гэтай пасадзе В.Гігін здабыў сабе вядомасць заявай пра Мураўёва-вешальніка. У верасьні летася ў інтэрвю газэце «Знамя юности» ён абвесціў: «Можа, трохі нестандартны выбор, але мне заўсёды імпанаўай віленскі генэрал-губернатар Міхаіл Мікалаевіч Мураўёў, які здышыў паўстаньне 1863 г. Я добра вывучыў ягоную біографію. Гэта быў надзвычайны чалавек, адміністратор, кіраўнік, які можа служыць прыкладам для любога дзяржаўнага дзеяча».

На пытаньне журналіста «Звязды», якія праблемы вас сёняня хвалююць, В.Гігін адказвае: «Напрыклад, некаторыя тэнденцыі ідэалізацыі пэрыяду існавання Вялікага Княства Літоўскага.

Я лічу, што ідэалізацыя ... дадзенага гісторычнага пэрыяду можа прывесці да ... перакосу нашай ідэялігічнай канцепцыі. ... Ня ўсё там [у ВКЛ] было проста, не ў такім добрым становішчы знаходзіўся тады беларускі народ. Беларусы на працягу стагодзьдзяў вялі бацьку супраць Княства Літоўскага».

Ад студзеня, пад прыход аматара Мураўёва часопісу «Беларуская думка» далі дадатковое фінансаванне: часопіс стаў

каляровым. Пасыя леташній рэарганізацый часопіс «Беларуская думка» ўвайшоў у склад РУП «Беларускае тэлеграфнае агенцтва».

У першым сёлетнім нумары «Беларускай думкі», выданыні для «прадстаўнікоў органаў дзяржкіраваньня, дэпутацкага корпусу, усіх, хто мае дачыненіне да ідэялігічнай, інфармацыйнай-прапагандысцкай работы, а таксама вынаходнікаў-рацыяналізатаў», як ахарактарызаваў яго В.Гігін, друкунага інтэрвю з намесніцай кіраўніка Адміністрацыі презыдэнта Наталляй Пяткевіч. Сп.Пяткевіч адказвае на пытаныні адносна адмены льгот. На яе думку, у гэтым пытаныні «няма розкіх зьмен».

У круглым стале па пытаныні «Ўлада і мастак: разам ці паасобку» ўдзельнічаюць ня толькі дырэктар «Мастацкай літаратуры» Аляксандар Карлюкевіч і намеснік міністра культуры Віктар Кураш, а і музыка Піт Паўлаў.

Таксама ў нумары інтэрвю з старшынёй ЦВК Лідзіяй Ярмошынай, якая сцвярджае, што выбаршчыкі Беларусі заўсёды прымаюць вынікі выбараў як дадзенасць.

Сакавіцкі нумар Вадзім Гігін абяцае прысьвяціць міжнароднай палітыцы. Прынамсі, будзе ўзынятае пытаньне Коcава.

Зыміцер Панкавец

Міхалевіч супраць «Советскай Беларуссии»

У судзе Савецкага раёну сталіцы адбыўся папярэдні разгляд спрэвы на позыв намесніка старшыні Партыі БНФ Алеся Міхалевіча да газэты «Советская Белоруссия» і яе журналіста Арцёма Чалядзінскага. Міхалевіч зъбіраеца дамагацца таго, каб «Советская Белоруссия» надрукавала абвяржэньне інфармацыі, што палітык не вырасціў за жыццём ніводнага вядра бульбы, на другой паласе газэты, а таксама сплаціла маральную кампенсацыю ў памеры 6160 рублёў — столькі каштую пустое вядро для бульбы ў ГУМе.

У судзе «СБ» прадстаўляла юрысконсульт газэты Вольга Раманава. Паводле яе словаў, «Арцём Чалядзінскі» — гэта посэданім галоўнага рэдактара газэты Паўла Якубовіча. Юрысконсульт заяўляла, што аўтар артыкулу выкарыстаў «літаратурны прыём».

Разгляд паводле судовай спрэвы прызначаны на 14 сакавіка а 10.00 у судзе Савецкага раёну г. Менску. Справу будзе разглядаць суддзя Аляксей Таманаў.

**Зыміцер
Панкавец**

СЪЦІСЛА

Жалезнічэнка застанецца ў войску

14 лютага суд Савецкага раёну Гомеля пакінуў у сіле рагэзныне райваенкамату аб прызыве на службу Зымітра Жалезічонкі («НН» №6). Хлопец быў аддічаны з Гомельскага дзяржуніверситету імя Скарыны, хоць быў выдатнікам вучобы, ды праз чатыры дні съпехам прызваны ў войска. 8 лютага суддзя Юры Жораў задаволіў скаругу бацькоў юнака і прыпыніў рагэзныне вайсковай камісіі аб прызыве. Аднак пасыя той самы суддзя адміністративна заставіў рагэзныне «ў связі з новымі абставінамі». Што гэта за абставіны, у судзе не канкрэтызувалася.

Прысяга ў вернасці разьмеркаванню

У Чашніках маладых спэціялістаў змусілі даць «клятву вернасці». Каб яны не збягалі, райкам БРСМ і райвыканкам прыдумалі гэты рытуал для ўсіх дасланных у раён па разьмеркаванні. Прыехаў — абсядзь! Кіраўніца ідэялігічнага аддзела райвыканкаму Тацяна Пчолкіна распавяла, што ў лютым цераз яго ўжо прайшлі 98 выпускнікоў навучальных установаў, якія прыбылі ў Чашніцкі раён на першую ў сваім жыцці працу.

**МБ; BulletinOnline.org,
радыё «Рацыя»**

Непразрысты продаж Velcom'у – дзяржаўная палітыка

«На момант продажу апэратара мы вялі перамовы з Расеяй наконт цэнаў на газ, змагаліся за кожны даляр», — патлумачыў леташнюю сітуацыю вакол МЛС старшыня Дзяржкамітэту па маёмасці Беларусі Георгі Кузьняцоў.

«Гэта была палітыка нашай дзяржавы. Акурат тады адбываліся перамовы з Расеяй наконт цэнаў на газ, мы змагаліся за кожны даляр. Была давома з пакупніком МЛС — да паступлення сродкай ад продажу дзярждолі ў бюджет усё мусіла быць канфідэнцыйна», — распавёў журналістам пра асаблівасці продажу Velcom Георгі Кузьняцоў. Паводле словаў дырэктара Фонду дзяржмаёмасці Натальі Жарнасек, усе сродкі, атрыманыя ад продажу дзярждолі кампаніі, згодна заканадаўству патрапілі ў бюджет. У выніку гэтая сума

АНДРЭЙ ПАНКЕВІЧ

склада \$556 млн. Н. Жарнасек падкрэсліла, што МЛС на момант продажу зьяўляўся сумесным прадпрыемствам, таму заканадаўства выключаала публічнасць таргоў.

Адказваючы на пытанне пра сыгніс абектаў дзяржаўной уласнасці, падрыхтаваных да продажу ў 2008 г., Наталья Жарнасек паведаміла, што яго падрыхтоўка да канца лютага — пачатку сакавіка. «Наконт МАЗу, МТЗ, «Беларуськалию» ды іншых прадметных прапановаў ад галіновых

органаў дзяржаўнага кіравання па рэфармаваньні гэтых прадпрыемстваў не паступала», — зазначыла дырэктар Фонду дзяржмаёмасці. Але гэта не азначае, што адпаведныя прапановы ня могуць зьявіцца.

На сённяшні дзень у Беларусі налічваецца каля 13500 аб'ектаў маёмасці, што не выкарстоўваюцца па прызначэнні і не знаходзяцца ў гаспадарчым звароце, паведаміла Н. Жарнасек. Каля 60% гэтых аб'ектаў будуть перарабітаваныя і, пасля вяртання ў гаспадарчы зварот, застанутца ва ўласнасці дзяржавы. Каля 25—30% такіх аб'ектаў будуть прададзеныя. Часыцей за ўсё гэта разбураныя ці недабудаваныя будынкі.

У мінулым годзе сумарныя паступленні ад продажу дзяржуласнасці, атрыманыя дывідэндай ад акцыяў прадпрыемстваў, долі прыбылкай прадпрыемстваў, прыбылкай ад арэнды склалі 649 млрд руб. Сёлета заплянавана атрыманыя на 10—15% больш. Плянаваецца, што ад продажу дзяржмаёмасці ў бюджет паступіць каля 4,7 млрд руб, аднак у Дзяржкамітэце па маёмасці не выключаюць, што выніковая лічба значна перавысіць заплянаваную.

Сямён Печанко

Сямашка: «У энэргетыку пусьцяць прыватны капітал»

Беларусь «закладзе першы камень у будаўніцтве АЭС у студзені 2009 году», паведаміў першы віцэ-прем'ер Уладзімер Сямашка 15 лютага на калегіі Міністэрства энэргетыкі, што адбылася ў Навалукамі. У красавіку гэтага года будзе вызначана месца для будучай АЭС з імавернасцю 80—90%, а да канца году канчаткова вызначана пляцоўка.

Пра рагэньне будаваць АЭС афіцыйна ўжо паведамілі кіраўніку МАГАТЭ. Першы блёк атамнай электрастанцыі ў Беларусі плянуецца ўвесці ў 2016 годзе, а другі — у 2018-м. Пры гэтым першы віцэ-прем'ер падкрэсліў, што згодна з усіх светаў практыкай, падрыхтоўка пэрсаналу стан-

цы павінна пачынацца за 10 гадоў да ўводу АЭС.

Па-ранейшаму застаецца невядомым, хто пабудуе беларусам АЭС. Найбольш актыўна пра свой намер паўдзельнічае у праекце заяўляючы Расея і Францыя, паслы якіх на апошніх прэс-канферэнцыях агучылі адпаведныя заявы.

У Беларусі рыхтуецца закон аб электраэнэргетыцы і закон аб малой і аднаўляльной энэргетыцы. Адным з важных пытанняў у праекце закону аб электраэнэргетыцы будзе то, што «у генэрацыю можа прыйсці прыватны капитал». Таксама дзяржава збіраецца разыўваць і нетрадыцыйную энэргетыку.

У працяг рэфармаваньня электраэнэргетычнай галіны створаецца сеткавую кампанію, якая будзе працуваць як ўсё дзяржаўным, так і з прыватнымі прадпрыемствамі, адзначыў першы віцэ-прем'ер. Ён падкрэсліў, што для работы кампаніі на электраэнэргетычным рынку павінны быць створаныя прапрыстыя ўмовы. Разам з тым працяг рэфармаваньня «Белэнэрга» будзе праходзіць паступова.

У Сямашке пазытыўна ацаніў супрацоўніцтва з «Газпромам» і анатаваў працяг і развіццё супрацоўніцтва. Гэта, урад хоча з дапамогай «Газпрому» пашырыць магутнасці газасховішчаў.

Сямён Печанко; паводле БЕЛТА

СЪЦІСЛА

Сідорскі пакараў міністраў

Шэраг міністраў і кіраўнікоў канцэрнаў прыцягнуты да дысцыплінай адказнасці за невыкананне прагнозных паказчыкаў за 2007 год — студзень 2008 году. Паводле кірыніцаў ва ўрадзе, вымовы атрымалі міністры будаўніцтва і архітэктуры, сельскай гаспадаркі і харчу, прамысловасці і энэргетыкі, а таксама кіраўнікі канцэрнаў

«Беллегірам» і «Белдзяржхарчрам».

Дзяржава купляе газ па \$119, а людзям прадае па \$215

Беларусь купляе ў Расеі газ па 119 даляраў за 1000 кубоў. Тарыф 1 кубамэтру дlya насельніцтва — 462 рублі (пры ўмове адсутнасці індывідуальных газавых апяяляльных прыладаў).

Выходзіць, нам прадаюць газ прыкладна па 215 даляраў за 1000 кубоў.

Газ падаражэе яшчэ трохі

Цена імпартаванага Беларусью прыроднага газу ў 2008 г. вырасце ў сярэднім на 25,3% у параўнанні з мінулым годам, паведаміў Міністэр энэргетыкі Аляксандар Азярэц. Гэта азначае, што яна складзе ў сярэднім 125,3 даляраў.

Сярэдні заробак па Менску — 994 тыс.

У пераводзе на звычайную беларускую народу даляры, гэта складае 462 рублі. Нагадаем, што паводле звестак Міністэрства статыстыкі і аналізу, налічаны сярэдні заробак працаўнікоў у Беларусі, паводле звестак на сінэжань, складае 795 тыс. 386 руб.

СП; БЕЛТА, kp.by

Згасаныне актыўнасьці

На акцыю пратэсту дробных прадпрымальнікаў 18 лютага сабралася некалькі соцень маніфэстантаў. З Каstryчніцкай плошчы іх выціснуў спэцназ, якому камандзіры ўвесь час нагадвалі пра неабходнасць пасьміхацца.

Ужо трэці раз за паўтара месяцы прадпрымальнікі выйшлі на Каstryчніцкую плошчу Менску, каб патрабаваць адмены прэзыдэнцкага ўказу № 760. Калі дзівее першыя акцыі, 10 і 21 студзеня, былі досьць масавымі, то 18 лютага прадпрымальніцкая актыўнасьць прыгасла. Частка дробных гандляроў паспела зымірюща з указам, іншыя завязалі зь бізнесам, трэція перабраліся ў Рәсей.

Агулам у панядзелак на плошчу ад сілы прыйшло чалавек дзьвесыце. Пры гэтым міліцыянты так і не дазволілі людзям згуртавацца. Як толькі зьбіралася група людзей, большая за два дзясяткі, байцы спэцназу пачы-

налі адціскаць яе за Палац Рэспублікі, а ўжо пасля на Пляц Волі. Праўда, у хуткасці ўсіх адпускалі. Знаёмая журналістка пры канцы акцыі скардзілася: «Пяты раз выганяюць з Каstryчніцкай. Стамілася ўжо».

Па перымэтры плошчы былі расстаўленыя аўтазакі. На папярэдніх акцыях такіх вялікіх мераў перасцярогі не было. Дзяжурыла міліцыя і ў падземных пераходах.

Лідэры прадпрымальніцкага руху Алесь Таўстыка, Віктар Гарбачоў, Віктар Калей, старшыня АГПІ Анатоль Лябедзька, а таксама большасць журналістаў першымі трапілі ў кола спэцназаўцаў. Адціснілі ў бок Опернага тэатру. На плош-

чи пастаянна заставалася толькі Крысыціна Шацікова, якая пры зьяўленні спэцназу сядала долу. Паспрабаваўшы некалькі разоў яе падняць, байцы вырашылі адчапіцца ад жанчыны.

Частка людзей — чалавек 30—50 — увесь час стаяла на скрыжаванні праспекту Незалежнасці і вуліцы Энгельса, але на плошчу выходзіць не наважваліся. Пэўны час на плошчы фактъчна не было ніякіх транспарантаў. Толькі Вольга Казуліна разгарнула расцяжку ў падтрымку свайго бацькі: «Свабоду Казуліну». Ужо празь пяць хвілін яе закінулі ў аўтазак і адвезылі ў Цэнтральны РУУС. Для прыліку падтрымаўшы там з гадзіну,

Вольгу выпусцілі.

На подступах да плошчы быў затрыманы Аляксандар Мілінкевіч з сваімі памочнікамі Алесем Лагвінцом і Аляксеем Кавальцом. Пяць супрацоўнікаў у цывільным затрымалі іх «праверыша да кумэнты», пасля чаго адvezылі ў съедчы аддзел МУС (вул. Сапэраў, 7). Там усіх паасобку дапыталі ў якасці съведкаў паводле крымінальнай справы за акцыю 10 студзеня. Пасля іх таксама адпусцілі.

Частка прадпрымальнікаў збиралася рушыць да будынку тэлеканалу АНТ, але дайсыці да вул. Камуністычнай, 6 вялікай групай так і не ўдалося. Як потым стала вядома, прадпрымальнікі ўсё ж змаглі перадаць зварт на Белтэлерадыёкампанію з патрабаваннем жывога этэру.

Лідэры прадпрымальніцкага руху ўжо заявілі пра падтрымку вулічнай акцыі на Дзень Волі.

Зыміцер Панкавец

12 лютага

У Горках дастаткова афіцыйных газетаў

Горацкі райвыканкам не дазволіў партыйнаму актыўісту Эдуарду Брокараву выдаваць газеты. Паводле пастановы, падпісанай старшынём райвыканкаму Міхайлам Анікеевым, у раёне афіцыйна выходзяць троі газеты, якія цалкам забясьпечваюць насельніцтва інфармацыяй. Райвыканкам зарэгістраваў актыўіста індывідуальным прадпрыемнікам з правам займацца рэкламнай дзейнасцю ды гандлем, аднак не зацвердзіў яшчэ аднаго віду дзеяньніцы — выдання газет. Э.Брокарав выдае газеты «Ўзгорак» ды «Горацкі выбар», а таксама раздагуе газету абласной кааліцыі дэмсілаў Магілеўшчыны «Выбар».

Цацуру пазбавілі правоў

Лідар салігорскіх прадпрыемнікаў Аляксандар Цацура быў выкліканы ў ДАІ, дзе яму працягвалі афіцыйную пастанову аб пазбаўленні правоў кіроўца і на два гады. Таксама А.Цацура мусіць сплаціць штраф памерам 350 тысяч рублёў. 10 студзеня міліцыяны затрымалі Цацуру, забралі ягоныя дакументы кіроўца і аўтнавацілі яго ў парушэнні правілаў дарожнага руху. 12 лютага салігорскі прадпрыемнік выйшаў на свабоду пасля адбыцца 15 сутак арышту за збор подпісаў пад зваротам да мясцовай улады і з заклікам паспрыяць адмене прэзыдэнцкага ўказу № 760.

Жалезынічэнку вылучылі на Прэмію міру

Праваабаронцы цэнтар «Вясна» выступілі ініцыятарам вылечэння студэнта з Беларусі Зымітра Жалезынічэнкі на Студэнцкую прэмію міру (Student Peace Prize). Нагадаем, увесне 2007 г. студэнт—выдатнік матэматычнага факультэтуту Гомельскага ўніверсітэту быў адлічаны. Пасля 4 месяцаў разьбіральніцтваў, 16 студзеня 2008 г. Зыміцер быў адноўлены ў ВНУ. Але праз тъдзень яго адлічылі паўторна і забралі ў войска. На прызыўной камісіі Жалезынічэнка заяўві, што жадае служыць у вайсковай часцы, дзе загады аддаюцца па—беларуску. Ён накіраваў заяву ў Канстытуцыйны суд з просьбай разгледзяць яго на адпаведнасць Канстытуцыйнай палаажэнні Закону «Аб агульнай вайсковай павіннасці і вайсковай службе», згодна з якім ў салдатаў тэрміновай службы няма права карыстацца па ўласным выбары дзяржавай (беларускай) мовай.

13 лютага

Маці Жалезынічэнкі падала ў суд на «Гомельскую праўду»

Ала Жалезынічэнка звярнулася ў суд з пазовам аг абароне гонару, годнасці і дзялавой рэпутацыі да абласной газеты «Гомельская праўда». А.Жалезынічэнка просіць суд абавязаць газету апублікаваць абвяржэнне артыкулу «Не хачу ў салдаты, хачу ў дэмакраты!» (аўтар Ю.Чарота), надрукаванага № 22, і прынесці публічныя прафесійны Зым.Жалезынічэнку і яго наямі. А.Жалезынічэнка лічыць, што інфармацыя ў артыкуле не адпавядае рэчаіснасці і зьяўляецца галаслоўнай, выдумкай аўтара.

Кацору асудзілі на 7 сутак арышту

Апоўдні 13 лютага ў офісе Гомельскай арганізацыі АГП адбыўся ператрус. Падставай для гэтага сталі ўлёткі, якія напярэдадні ў цэнтры гораду раздавалі мінамакам актыўісты дэмакратычнага

Больш за сорак хлопцаў і дзяўчат прыйшлі да будынку ААН у Нью-Ёрку, каб патрабаваць ад уладаў Беларусі спыніць перасып след маладафронтаваў. А таксама выказаць падтрымку ўсім, хто змагаецца за дэмакратыю ў Беларусі.

Яму пагражае ад трох месяцаў да шасці гадоў зняволення.

Міліцыя затрымала «канёлаў»

У Салігорску міліцыя затрымала маладзевых актыўістаў, якія віншавалі мінакоў з Днём закаханых. Маладыя людзі замацавалі на сцене ля Салігорскага выканкаму расцяжку з надпісем «Мы любім Беларусь». У образах анёлаў і закаханага сарца віншавалі мінакоў. Івана Шылу, Хрысьціну Самойлаву, Андруся Тычыну, Рыгора Астапеню і Глеба Сноркіна адвезлі ў пастарунак, адкуль праз некалькі гадзінай адпусцілі без складання пратаколу.

Арыштавалі Пётру Кузьняцова

Судзьдзя Цэнтральнага райсуду Гомеля Марына Дамненка пакарала актыўіста апазыцыі Пяtra Кузьняцова адміністратыўным арыштам тэрмінам на 5 сутак за распаўсюд улёткі з інфармацыяй пра заплянаваную на наступны дзень сустэречу выбарцаў з дэпутатам А.Шаўко і Аляксандрам Мілінкевічам. Гомельскія мясцовыя ўлады адмовілі запіскам у праўядзенныя супречкі, аднак ва ўлётках было сказана, што супречка ўсё адно адбудзеца калі будынку ЖЭСу.

16 лютага

Затрыманы пад мурамі Валадаркі

А 19-й пад сценамі СІЗА сабраліся салідарныя з Андрэем Кімам, які цяпер там знаходзіцца. Моладзь запаліла сьвечкі і выставіла зь іх на ходніку надпіс «КІМ». Супрацоўнікі ў цывільнім, якія адмовіліся прадставіцца і паказаць дакументы, затрымалі Валянціна Сакалоўскага і Аляксея Бондаря і адвезлі іх у РУУС Цэнтральнага раёну. Затрыманых пасля 22-й адпусцілі без складання пратаколаў.

СП

Чаму я не хачу пісаць пра выбары ў ЗША

Усенароднае абмеркаванье амэрыканскіх кандыдатаў на прэзыдэнты ў краінах, далёкіх ад дэмакраты, нагадвае спрэчкі ў палаце пэўнай мэдычнай установы. Піша Віталь Тарас.

5-га лютага на штат Тэнесі ды некаторыя іншыя, дзе адбываліся прэзыдэнцкія «прадвыбары», абринуліся тарнада. Ахвярамі стыхійнага бедства сталі некалькі дзясяткаў чалавек.

Для журналістаў савецкай эпохі гэта сталася б сапраўднай знаходкай. Так і бачылі загалоўкі тагачасных вядучых газет. «Правда»: «ВЫБАРЫ ПАДЧАС ЧУМЫ». Ад амэрыканскага народу хаваюць прафіль пра ахвяры «Тарнада»* за фальшивымі вынікамі так званых праймэрэз. «Ізвестія»: «ВІХУРА Ў ШКЛЯНЦЫ ВАДЫ. У ЗША падлічваюць галасы «выбарцаў», а таксама колькасць забітых у Тэнесі і ў Іраку». «Советская Беларуссия»: «КРАХ АМЭРЫКАНСКАЙ ЭКАНОМІКІ. Нам чужая «каптоўнасці» іхнай «дэмакраты»». (Перадавы артыкул за подпісам Кэці Кэйк, сябра кампартыі ЗША, амэрыканскай фэміністкі).

У Беларусі і ў Рэсеі выйгрышнай тэмай тарнада, якія сымбалізуюць сабой будучыя палітычныя пэртурбациі й нестабільнасць у ЗША, пакарысталіся, вядома, на ўсе журналісты. Толькі праз аднаго.

Іхняя калегі ў ЗША нават не зразумелі, якое пачасце ім прываліла. На другі дзень пасяля «супэрпушэраторка» (гэты выраз прыдумалі, даручы, амэрыканскія журналісты) «Сі-Эн-Эн» ад раніцы ў навінах спачатку давала «брэйкінг-ньюз» пра тарнада і чалавечыя ахвяры. А потым ужо — пра вынікі першасных выбараў. Катлеты, прабачце за цынізм, асобна, мухі — асобна. То бок, выбары ідуць у раздзеле «палітыка». А стыхійнае

бедства — у раздзелах «здарэнні» і «надвор’е». Такія вось яны дзіўныя, гэтая амэрыканцы.

У савецкую эпоху прэзыдэнцкія выбары ў ЗША былі сапраўды залатым часам. Асабліва для штатных камэнтатараў. Для іх гэта была дадатковая магчымасць паехаць у камандзіроўку ў ЗШУ, у саме логішча загніваючага капіталізму. Для гледачоў — рэдкую магчымасць сачыць за прэзыдэнцкай гонкай (за адсутнасцю падобнага відовішча ў СССР) і даведвацца пра розныя скандалы падрабязнасці з жыцця амэрыканскіх палітыкаў, іхных сваякоў, жонак і палюбоўніц. Так бы мовіць, тагачасны варыянт савецкай тэлехронікі кішталту «Вы не паверыце» альбо «Міжнародная панарама».

Але ж цяперашня пасыльдубінікі паліткамэнтатараў тae залатой пары былі спрэс занятыя тэмай пераемніцтва ў Рэсеі, і таму спачатку млява рэагавалі на выбарчу кампанію ў ЗША. У расейцаў, маўляў, уласная годнасць. Што да магчымых вынікаў тамтэйшай выбарчай кампаніі, дык сучасныя камэнтатары вынеслі быті аднадушны вэрдыкт: нецікава, бо вынік загадзя вядомы. Пераемнікам Буша-малодшага будзе Клінтан. (Дакладней сказаць — пераемніцай, бо зваць яе Хілары і яна жонка былога прэзыдэнта Біла Клінтана.) Хоць яна і дэмакратка, адрозна ад рэспубліканца Буша, але якая розніца? Што дэмакраты, што рэспубліканцы — выбару ж няма. А ў стане рэспубліканцаў дык і выбіраць няма з каго. Маккейн? Гэта той, што насымліўся крытыкаўцам нашага... (можаце ўставіць прозвішча аднаго з кіраўнікоў саюзной дзяржавы ў залежнасці ад свайго

грамадзянства)? Яму ж 71 год! Ён жа палітычны труп, стары рыдван. Ни тое што Зубкоў, якія ў свае 70 мужчына хоць куды... Сачыць за прэзыдэнцкімі выбарамі ў Рэсеі, якія адбудуцца на восем месяцаў

раней за амэрыканскія, куды цікавей. Паводле вызначэння. Бо на фінішы выбарнай гонкі ў ЗША застануцца, хутчэй за ўсё, толькі два кандыдаты (калі ў барацьбу рэспублікацу і дэмакрату ѿступіць які незалежны кандыдат). А ў Рэсеі — ажно чатыры. Выбірай на любы густ: пераемнік, камуніст, масон, сын юриста.

Толькі вось за адсутнасцю дэбатаў і ўвогуле чагосыці падобнага да спаборніцтва ў апошнія восем — дзесяць гадоў публіка ў ўсходній частцы былога СССР стала зъ іцкаўнасцю паглядваць на заакіянскае выбарчае шоў. Там і карцінка ярчайшая, за кошт зорна-пасястых сцягоў, і прамоўцы гавораць нешта бадзёрае і як быццам нават асэнсаванае, і твары ў іх нейкія інтэлігентныя. І ўвогуле — інтырыга. То адзін выйдзе наперад, то другі, то нехта здымеца з гонкі. А трэці, якога ўжо сьпісалі ў аўтсайдэры, раптам перамагае ў некалькіх штатах запар. Усё паводле законаў галівудзкага кіно. Быў такі анэксдот. Памёр савецкі грамадзянін, і вось яму прапануюць на выбар рай альбо пекла. А паглядзець сцяпярша можна? — Можна. Паглядзеў ён на рай — там чыста, сవетла, але пуста, толькі цені нейкія бадзяюща туды-сюды. Сумна. Паглядзеў на пекла — хмарачосы, шыкоўныя аўтамабілі, бліндынкі ў бікіні на пляжы, віскі з содавай... Ну, і выбраў... А там — катлы са смалой і д'яблы ўсіхімаюцца. Гэта ж рэклама была, а ты паверыў.

Вось і нашыя камэнтатары, не разгледзеўшы за яркай абгорткай гнілога зъместу, паддаўліся ўсё як адзін на гэтую рэкламную вуду, гэтую падманку і пачалі ў захаплены камэнтаваць амэрыканскія выбары. Цяпер ужо ніводная дэталь на высыльзьне з-пад іхнай пільнай увагі. І як Хілары пусыцца сльязу, і якія кашулю любіць насыць Абама, і як Маккейна нейкія взтэраны злавілі на падмане. («Ну, яя мог ён быць у в'етнамскім палоне — выдумаў ўсё ад пачатку да канца, каб прынізіць вобраз амэрыканскага афіцэра і абліць ворага». Вам гэта нічога не нагадвае?) І што ў стане рэспубліканцаў раскол. Для кансерватараў, бачце, Маккейн занадта ліберальны. І некаторыя з іх гатовыя, хутчэй, галасаваць за Клінтан, чым за Маккейна. А можа быць, за Абаму? Не разабрацца — дзе там Дэмакратычнай партыі, а дзе Рэспубліканскай. Ім бы напіс Мін'юст. Ён бы хутка ўсё партыі расставіў па сваіх месцах. Ды я ня

* «Тарнада» — зынішчальник-бамбавальник сярэдняга радыусу дзеяньня. Знаходзіцца на ўзбраені ВПС Вялікабрытаніі і Нямеччыны, якія ўваходзяць у агрэсіўны блёк НАТО. Выкарыстоўваўся пры бамбаванні мірных аўтактаў у Іраку. (Зайвага рэд. умоўн. газ. «Правда» — В.Т.)

толькі Мін'юст мог бы дапамагчы. Цікавая рэч нядаўна адбылася. Аўтарытэтны тэлевядоўца, прэзыдэнт расейскай тэлеакадэміі, знаўца амэрыканскага жыцця Ўладзімер Позынер заявіў на радыё, што амэрыканцы ня любяць назіральнікаў на сваіх выбарах і ніколі іх не запрашаюць. Не каб паравіца з беларускім сэнатарам Чаргінцом, які ездзіў у ЗША акурат назіральнікам. Тады не патрапіў бы Позынер у съмешнае становішча, і амэрыканскэ пасольства ў Маскве ня стала б публікаваць абвяржэнне, у якім гаворыцца, што назіральнікі ад АБСЭ прыяжджаюць ў ЗША і на прэзыдэнцкія выбары 2004-га, і на прамежжавыя выбары ў кантрэс у 2006-м. Ну, гэта так — дэталі. Хоць у іх, кажуць, хаваецца д'ябал.

Ніяк не даецца камэнтатарам ісьціна ў рукі — хто ж стане гаспадаром (гаспадыній) Белага дому і чаго ў залежнасці ад гэтага чакаць постсавецкім краінам? Усё праймэрый з праймэрый, ды яшчэ кокусы нейкія. Проста дзікуны. Нездарма «кокус» (па нашаму — галасаваньне на партыйных сходах) паходзіць ад індзейскага слова, якое азначае выбары правадыра племені. Даўно ўжо ўсяму съвету зразумела, што ад галасоў выбарцаў нічога не залежыць, што ніякай дэмакратыі, акрамя сувэрэннай, няма і быць ня можа. А наўнай амэрыканцы ўсё галасуюць і галасуюць. У чэргі выстроўяўца падчас праймэрый. Дзе ж такое можна ўбачыць, акрамя адсталай Афрыкі? Дык там і скрыні празрыстыя. Ни тое што ў Беларусі. І што самае неверагоднае — тая самая Амэрыка, якая ўсім так надакучыла і

абрыдла ва ўсім съвеце сваёй дэмакратыяй, цікавіць абыватала ў краінах, кіраўніцтва якіх Амэрыку на дух не выносіць. А ў некаторых нават пагражаютць высласць пасла ЗША, калі яна не перастане назаліць сваёй актыўнасцю. Тым ня менш, і ў нас штатныя камэнтатары вымушаныя ўнікліва камэнтаваць амэрыканскую выбарчую кампанію, бо няма больш папулярнай тэмы сярод простага народу.

Адна з галоўных навінаў апошняга часу на гэтую тэму — прадказаныне папулярнага астроляга. (Ня буду называць лішні раз ягонае імя, каб не рабіць рэкламу.) Чарговым, 44-м прэзыдэнтам ЗША стане жанчына. А паколькі лічба 44 для штатаў чамусыці нешчасцільная, дык давядзе гэтая жанчына амэрыканскую эканоміку да ручкі. Скончыцца на гэтым амэрыканская імперыя і ўвогуле гісторыя ЗША. Пачненца масавае беспрацоўе. Мільёны галодных і абарваных амэрыканскіх жабракоў хлынуць у Радзіму і Беларусь, дзе рабочых рук ва ўмовах пад'ёму эканомікі акурат не хапае.

А чаго вы хацелі? Баба на чале сям'і альбо дзяржавы — такое да добра не давядзе.

Але гэта яшчэ што! Гавораць, што прэзыдэнтам ЗША можа стаць чарна... Ну, афраамэрыканец. Негр, адным словам. (Хоць для некаторых афраамэрыканцаў у ЗША Абама, кажуць, мае недастаткова цёмную скру.) А нэгры, як вядома, заўсёды былі сябрамі СССР. Значыць, гэты кандыдат — наш, левы. Адзін вядомы камэнтатар задаўся пытаннем: а што калі здарыцца глябальны канфлікт, і

прэзыдэнт ЗША апыненца перад выбарам — націскаць ядзерную кнопкі, ці не? І тут нашчадак Марціна Лютэра Кінга ўспомніць пра белых плянгатараў і хібару дзядзькі Тома. І рука прэзыдэнта ў апошні момант апусціцца. І съвет пазьбегнё атамнага апакаліпсісу... Ну, прынамсі, лепшая палова съвету.

А іншыя кажуць: Маккейн — наш кандыдат! Наш-наш! Пачакайце, ён пакажа нашаму тырану, як правы чалавек парушаць. І наогул ягоныя продкі родам з-пад Пухавічай. Ви ня ведалі? У іх жа прозвішча было Макавік. Ці Мікуліч. Вунь як добра тыя Мікулічы (Магаўлічы) граюць у хакей за клубы НХЛ. Так што — усе на выбары ў палату прадстаўнікоў! Галасуем за Маккейна!

Усенароднае аблеркаваньне амэрыканскіх кандыдатаў на прэзыдэнты ў краінах, далёкіх ад дэмакратыі, нагадвае спрэчкі ў палаце п'яўнай мэдычнай установы. А з другога боку, што яшчэ абліяркоўваць?

«Выбары» прэзыдэнта суседній дзяржавы? Дык мы ягонае імя ужо ведаем. Восеньскія выбары ў Беларусі ў ніжнюю палату? Дык ужо апазыцыя вылучыла ўсіх сваіх дэмакратычных кандыдатаў. І ўсе загадзя ведаюць, што яны ня пройдзуть.

За адсутнасцю ўласнага палітычнага жыцця і выбару будзем сачыць за выбарамі ў ЗША і хварэць за чужых кандыдатаў.

Але я ў гэтым вар'яцтве ня ўдзельнічуаю. І пісаць пра іхныя выбары не хачу.

Хаця, раскрыю вам сакрэт, я таксама за Маккейна.

**«Рамантычны канцэрт»
«Крамбамбулі» на Дзень
святога Валянціна прайшоу
з неверагодным аншлягам.**

СЪЦІСЛА

Па-беларуску выйшаў «Тарзан-2»

Згуртаваныне «Дзіўноты й памароцтвы» агучыла па-беларуску мультфільм «Тарзан-2». Ён будзе дэмантравацца 23—24 лютага і 1—2 сакавіка ў відэазалі на 4-м паверсе

цэнтральнага чыгуначнага вакзалу (дзіцячая гульнявая пляцоўка).

Мазырцы змагаюцца за будынак

Грамадзкасць Мазыру дабіваеца наданыя статусу гістарычна-культурнай

каштоўнасці адзінаму ў горадзе будынку ў стылі мадэрн. Адтуль выселеныя жыхары, ходзяць чуткі, што ўлады зьбіраюцца зьнесыці будынак.

**Паводле БелаПАН,
Польская радыё для
замежжа**

Беларуская музыка ў Пецярбургу

Нельга сказаць, што наша эпоха прайшла пад музыку Мацьеўскага. Але эпоха была акурат такая, як музыка Мацьеўскага: часам рваная, няроўная, з фарсажамі, часам съмяшлівая, з рознымі інструментамі. Традыцыі клясыкі ў спалучэнні з авангардам. Тут і сола на віялянчэлі, і скрыпка з фартэпіяна, і проста фартэпіяна і вакал — мужчынскі і жаночы, і бурлеска для трубы і фартэпіяна, і сола на арфе... па-польску, па-расейску, па-беларуску. Па-польску з расейскім акцэнтам (бо выкананы расейскія), па-беларуску — з тым жа акцэнтам з той же прычыны. Аўтарскі вечар кампазытара 12 лютага ў Малой залі імя Міхailа Глінкі Акадэмічнай філярмоніі пачынаўся чытаньнем Адама Міцкевіча і Палянззам, а заканчваўся бліскучай прэм'ерай трох частак «Месы» па-беларуску ў выкананы камэрнага хору «Росіка» пад кіраўніцтвам Валянціны Капыловай—Панчанка.

Ігар Мацьеўскі скончыў Львоўскую і Ленінградzkую кансерваторы. Ён ня толькі кампазытар, але і вучоны-музыказнаўца. Гэты выдатны музыкант шматкроць з'являўся ў сваёй творчасці да беларускіх матываў, тэкстаў беларускіх паэтаў (найперш Багдановіча). Разам з жонкай Галінай Таўлай, дачкой вядомага заходнебеларускага паэта, ён уважліва вывучае музичныя асаблівасці памежжа: беларуска-расейскага на Невельшчыне і Смаленшчыне, беларуска-польскага на Белаосточчыне. Некалькі гадоў таму ў пецярбурскім выдавецтве «Вольная Беларусь» выйшаў зборнік музичных твораў Ігара Мацьеўскага на слоўцы беларускіх паэтаў.

МН

**Ляховіч
баксіраваў
з Валуевым
адной
рукой**

У суботу ў Нюорнбэргу праішоў баксэрскі бой між беларусам Сяргеем Ляховічам і расейцам Мікалаем Валуевым. Яны вызначалі афіцыйнага прэтэндэнта на чэмпіёнскі пояс паводле вэрсіі Сусьветнай асацыяцыі боксу. На жаль, роўны бой не атрымаўся. «Расейскі велікан» упэўнена кантралаўваў хаду паядынку. Перамогу Валуеву аддалі ўсе судзьдзі.

Падчас трансляцыі было бачна, што Ляховіч фактычна не працуе правай рукой. Пасылью бою «Белы воўк» прызнаўся, што два тыдні таму траўміраваў руку: «Дзікі боль не дазваляў паўнавартасна баксіраваць».

Можна лічыць нават подзывігам, што беларус вытрымаў цэлы бой супраць Валуева, не саступіўши накаўтам. Цяпер Ляховіч зьбіраецца залячыць траўмы і вярнуцца на рынг.

Настаўнік як стоп-сигнал

На Гарадзеншчыне побач з школамі настаўнікі і старшаклясынікі ў зыркіх камізэльках будаўць дапамагаць дзесяцям пераходзіць нерэгуляваныя пераходы на дарозе да навучальнай установы. Падобная практика

праводзіцца і ў суседній Польшчы. На дзяжурства плянунецца заступаць а палове восьмай раніцы, там, дзе вучацца ў другую змену, людзі з жазламі звязвяцца і ў абед. Навіну ўвядуць па ўсей Гарадзенскай вобласці.

Шаша Берасьце–Менск будзе платнай для ўсіх

Цяпер за карыстаньне трасай плаціць толькі кіроўцы-замежнікі і беларускія ўладальнікі вялікагрузных аўтамабіляў. Тарыф, які бярэцца з машын, пакрывае толькі 30 % выдаткаў на рамонт і ўтриманье трасы. Ад 2009 г. кошт праезду для беларускіх уладальнікаў легкавікоў складзе ня больш за 2 тыс. рублёў.

Хатня камп'утарныя сеткі будуць ліквідаваныя да ліпеня

Да ліпеня 2008 ў Менску плянунецца ліквідаваць усе незаконні створаныя камп'утарныя сеткі ў жылых дамах. Адміністраторам сетак будуць выдавацца прадпісанні на добраахвотны дэмантаж гэтага абсталявання.

Рэклама на яйках

У Мінськіх гаскарчы разглядаюцца пропановы з

рэгіёнаў пра разъмяшчэнне на курыных яйках каляровай рэкламы. Пра інтэрэктывную гэтых намераў гаворыць расейская практика. Першыя агітацыйныя яйкі звязваліся ўжо на мінульым тыдні ў Благавешчанску. Адзін з аўтараў ідзе — сябра партыі «Единая Россия» Сяргей Барысаў. Ён — дырэктар птушкафабрыкі. Яйкі прадпрыемства ўпрыгожаныя чырвоным надпісам «За Барысава». У ЗША на 35 мільёнах яек будзе красавацца лягатып тэлеканалу CBS і надпісы тыпу «CSI: Crack the Case on CBS» (рэклама «Дасыледаваньне зь месца злачынства»).

Беларускі эмігрант выйграў мільёны ў амэрыканскай лятарэі

Мільёны выйгрыш Lotto јацкрап дастанецца двум нью-ёрскім эмігрантам. Гэта 50-гадовы беларус Алег Салаўеў з Брукліну і 54-гадовы пэруанец Пабла Магалон з Манхэтэну.

Рог апошняга тура — у швэдзкім Арсэнале

У Швецыю прыехала дэлегацыя ад гістарычнага клубу «Гусарская харугва Яна Казлоўскага», маршалка Паморскага ваяводства. Дэлегаты

абвясяцілі пасланыне да Карла XVI з просьбай вярнуць частку польскіх трафэяў, вывезеных швэдамі падчас вайны з Рэччу Паспалітай. Нагодай да паездкі ў Швецыю стала выставка «Ваенныя трафэі» ў Стокгольмскім каралеўскім арсенале. Сярод каштоўнасцяў фігуруюць рог апошняга беларускага тура ў срэбнай аправе, каштоўныя іконы і чашы зь беларускіх і польскіх касцёлаў.

Амэрыканскі спадарожнік можа зваліца на Беларусь

Амэрыканцы ўдакладнілі, што пагроза датычыць тэрыторыі, якая ляжыць ніжэй за 52 паралель, гэта значыць лініі, якая праходзіць праз Берасьце. У зоне рызыкі знаходзяцца ўсе краіны, што ляжаць між 58,5 градуса паўночнай і 58,5 паўднёвой шыраты. Шпіёнскі спадарожнік вагою ў дзівэ тоны сыходзіць з арбіты. На яго борце — паўтоны высокатаксычнага ракетнага паліва. Тым, хто знайдзе абломкі, рапаць не набліжацца да іх, а тэлефанавацца ў ратаўнічыя службы.

Эстонская інтэрнэт-крама прадала танк

За савецкі танк T-55 1970 году вытворчасці пакупнік заплаціў 70 тыс. ёура. Пра папярэдняга ўласніка вядома мала. Ведама толькі, што гэта расейскамоўны прадпрымальнік з Латвіі. Танк знаходзіцца ў Рызе і зарэгістраваны як трактарная тэхніка. Машына захавалася «ў арыгінальнym стане», праўда, не страліе.

**АК, Зыміцер Панкавец,
ЯС, радыё «Свабода»,
БЕЛТА, БелаПАН,
«Вечерний Гродно»,
СТВ, belnarod.org**

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Акцыя любові

З абыходу пасольства на Дзень сьвятога Валянціна робіцца прыгожая традыцыя.

Напярэдадні традыцыінай моладзевай акцыі амаль не было ніякіх улётак і нале-пак, якія б заклікалі людзей 14 лютага прысыці на шлях Свабоды а 17-й. Матому ў прызначаны час на месцы было ўсяго некалькі дзясяткаў актыўісташ. Побач з ратушай тулілася прыкладна такая самая колькасць «ціхароў» з камэрамі.

З старэйшых палітыкаў акцыю наведаў толькі Аляксандар Мілінкевіч. Сылем на плошчы зявіліся нядыўнія палітвізыні — Зыміцер Дацкевіч і Артур Фінькевіч, абодва ў гарнітурах і пры гальштиках. Яны началі раздаваць павязкі «Я люблю Беларусь». Нейкі хлопец прынёс жмут белых і чырвоных балёнікаў і таксама раздаваў.

Акцыя пачалася, калі з Катэдральнага касцёлу выйшлі чатыры дзяўчыны, апранутыя ва ўжо традыцыйныя белыя анёльскія строі з вялікім чырвоным сэрцам на грудзях. Дзяўчата несылі нацыянальныя сцягі. Пакрысе і на шляхы началі ўздымацца яшчэ і яшчэ сцягі. Запаліліся бэнгальская агенчыкі. Міліцыйнты на-

зіралі за ўсім гэтым абсалютна спакойна.

Калёна рушыла да французскай амбасады, якая месцынца акурат на пляцы Волі. У будынок пайшлі Зыміцер Дацкевіч, Наста Палажанка, Тацяна Шапуцька і Кася Галіцкая. Іншыя засталіся на вуліцы. Тым часам невялікую прамову сказаў А.Мілінкевіч: «Цудоўнае съвята, пудоўны дзень. Чалавек, які кахае, — съветлы, прыгожы, ён жыве даўжэй. Я хачу, каб вы захавалі на ўсё жыцьцё гэтае шчасце Божае — кахаць і быць каханымі. А яшчэ зычу ўсім ніколі ня страчваць любові да Башкайшыні».

У пасольстве «маладафронтайскую» дэлегацыю прымала асабіста спадарыня Мірэй Мюсо, што заўважна кантраставала зь мінультымі гадамі.

Калёна тым часам скіравалася ў бок вуліцы Маркса. У гэты час раптоўна пачаўся вялізны сънегапад, амаль такі самы, як 19 сакавіка 2006 г. Шэсьце пад снегам, дзяўчыны-анёлы, бел-чырвона-белыя сцягі выглядалі вельмі эфектна.

Была думка, што ўдзельнікі акцыі

пройдуть пад вокнамі будынку Адміністрацыі прэзыдэнта, але ў апошні момант яны збочылі на Каstryчніцкую. У любым выпадку, так блізка з бел-чырвона-белымі сцягамі да Адміністрацыі ўжо даўно ніхто не падыходзіў.

Падчас шэсціца да плошчы Перамогі дэмантранты гукалі «Бог дацаможа, і мы пераможам», «Свабоду палітвізыні», а таксама сцяжалі «Пагоню» і «Мы выйдзем шчыльнымі радамі». Ля польскага пасольства, што на вул. Румянцава, віншаваныні прымалі 2-і сакратар Марыюш Краеўскі і прэс-аташ Моніка Садкоўская.

Апошнім пунктам праграмы была амэрыканская амбасада. Калі дэмантранты павярталі да Свіслачы, побач з домікам 1-га зезду РСДРП езьдзіў аўтазак. Нікога затрымліваць ня сталі, хаты ў калёне ішло дастатково шмат пераапранутых у цывільнае амонаўцаў.

Ад пасольства ЗША да моладзі выйшаў першы сакратар Луіс Крышак, які па-беларуску прамовіў: «Віншую вас з Днём сьвятога Валянціна». Дыпламат частаваў моладзь пукеркамі. Зыміцер Дацкевіч у размове са сп. Крышакам звярнуў увагу на праблему палітвізыні.

На гэтым акцыя і скончылася. Яна не была вельмі шматлікай, але і не выбівалася з шэрагаў падобных мерапрыемстваў мінультых гадоў. Традыцыіны такі Дзень сьвятога Валянціна.

Зыміцер Панкавец

Вялікі дзякую за падтрымку

Антону Т. з Смалявіцкага ра-

ёну.

Андрэю Г., Міхасю Н. з Наваполацку.

Леакадзі Н. з Валожынскага раёну.

Людміле М. з Горадні.

Сяргею А. з Клімавіцкага раёну.

Але А. з Магілёва.

Аляксандру П. са Жлобінскага раёну.

Анатолю К. зь Любанска.

Георгію С. з Воршы.

Мікалаю Х. са Шчучынскага раёну.

Руслану Р., Вячаславу С. з Баранавічай.

Андрэю Ч. з Рагачоўскага раёну.

А.Р., Канстанціну К. з Шаркаўшчынскага раёну.

Святлане Ц. з Маладэчна.

В.Ю. з Салігорску.

Барысу М., Андрэю С., Ігару

Б., Уладзімеру Л., А.К., Ры

це М., А.Ш., Андрэю Л., А.Р.,

Рыгору Г., Міхайлу Ш., Ю.Ф.,

Людміле Б., Кірылу М., Ігару

Г., С.К., Максіму Ц., Лідзі

П., Ніне К. зь Менску.

Франц Сіўко.
Дзень Бубна. —
Менск: Логвінаў,
2008. — 276 с.

Замаўляйце кнігі
сэрыі

«Кнігарня «Наша
Ніва»

праз т.:
(029) 505-39-11,
(029) 126-36-87

або праз e-mail:
knihi@me.by

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ

Касір

КВІТАНЦЫЯ

Касір

ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828				
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764				
Рахунак ат- рымальніка	3012 206 280 014		Асабовы рахунак	
(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"				
Агулам				
ПВУП "Суродзічы", УНП 190 786 828				
МГД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Менск, код 764				
Рахунак ат- рымальніка	3012 206 280 014		Асабовы рахунак	
(прозвішча, імя, імя па бацьку, адрес)				
Від аплаты			Дата	Сума
За газэту "Наша Ніва"				
Агулам				

**Каб
ШТОТЫДЗЕНЬ
атрымліваць
газэту,**

дасылайце адрасы
і гроши за газэту.
Кошт на месяц —
8 тыс. рублёў.

1) Просім усіх
ахвотных чытаць
газету паведамліць
у Рэдакцыю свае
адрасы і тэлефоны.
Гэта можна зрабіць
праз: тэлефоны:
(017) 284-73-29,
(029) 260-78-32,
(029) 618-54-84,
e-mail: dastauka@nn.by,
паштовы адрас:
220050, г.Менск,
а/с 537.

2) Просім у блянку
банкаўскага
паведамлення ці
паштовага пераказу
дакладна
і разборліва
пазначаць адрас,
у тым ліку паштовы
індэкс і код
пад'езду.

ВОДГУК

Людміла Карпенка: Їсьць людзі, якія не баяцца

Я вырашыла адгукнуща на зацемку «Гонар за горад, дзе жыву» («НН» №42/2007) і падзякаўца за памяць і водгукі пра майго мужа Генадзя Карпенку. Чалавечая памяць кароткая. Калі забываюць сябры, людзі, якім ён дапамог у жыцці, дык што казаць пра іншых. Ви жывяце ў краіне дыктатуры «лукашызму», у сетках чалавечага страху за сваё жыццё, за жыццё сваіх блізкіх. Нават праз восем гадоў там баяцца вымаўляць імя Карпенкі. Чаму? Таму што быў страшны, небяспечны для кіраўніцтва краіны. Гэта я адчувані і ціяпер, людзі баяцца самой размаўляць, патэлешфанаўца, пагутарыць, а мае лісты калі і даходзяць, тоabayязкова адкрытыя. Але ёсьць і іншыя людзі, іх мала, але яны ёсьць.

Я не магу прыехаць, схадзіць на магілу свайго мужа, сваіх бацькоў, але ёсьць людзі, якія наведваюць іх, прыносяць кветкі. Я ведаю, ёсьць людзі, у якіх стаяць партрэтны Карпенкі. Ёсьць людзі, якія, нягледзячы на што, пішучы мне, перадаюць артыкулы і нават маленъкія падарунки.

Сёлета споўнілася даўцацьця
гадоў партнэрскіх сувязяў гара-
доў—пабрацімаў — гораду Ма-
ладэчна і гораду Есьлінген у Ня-
меччыне. Я была запрошаная на
ганаровы вечар. І мэр гораду
Есьлінген прысыцяці большую
частку свайго выступу таму ўнё-
ску, які зрабіў Карпенка ю парт-
нэрскія дачыненныя. А на Радзіме?
У родным Маладэчне? Божа!
яго Маладэчна быў другой рад-
зімай, а людзі з Маладэчна —
самымі роднымі, ён ім дапамагаў,
нават калі ўжо на быў мэрэм. Вы-
ганарыцеся горадам, на якім зъве-
неныя вуліцы ім, Карпенкам. А
чому я чуваю выліч імя Карпенка?

Людміла Карпенка, Эсьлінген (Нямеччына)

Вымушаная беларусізацыя

Яшчэ пару гадоў таму, на ўскрайку Глыбокага, збоч люднага гасцінцы Полацак—Вільня, існавала міні-кавярня «Сыты Хома», якая месьцілася ў звычайнym драўляным вагончыку. Гаспадар потым прадаў гэты аб'ект грамадзкага харчаванья і зъехаў у Полацак. Так паўстаў новы шынок пад назовам «Гарб». І, насамрэч, — гаря. Тут найышэйшы пункт, а долу, нібы ў кратэры вулькана, — Глыбокае.

Гаспадар узьвёў новы прыстайны будынак ды паехаў да Алеся, майго знаёмца, замаўляць шыльду. Шыльду, зразумела, уладальнік шынка замовіў на правільнай мове: «Мини-кафе «Гора».

Алесь кажа шынкару: «Рабіў бы ты, дзядзька, адразу шыльду на беларускай. Наш народ такі: прачытае адэкватна — «Гура». Але ж дзе ты ў бізнесе паспрачаласяся: плоцяць — рабі! І зрабіў... Чутка пра «Гура» пайшла далёка. Што ні кажы: ускраіна Глыбокага — далёка ад пільнага вока грамадства. Славольна, да позняй ночы, адчувалі сябе тут розныя маладзёны. Сапрауды, гора, калі малады муж, пакінуўшы жонку зь немаўлём у хаце, процым часу баўвіць зь пекінскім дзеўкамі ў «Горы», а сам, яшчэ год таму, перад шлюбам, кляўся ў вечнай вернасці. І колькі б тое «Гора» магло зруйнаваць маладых се-м'яў?

Прапоцтва спраўдзілася. Не прайшло шмат часу перад тым, як шынкар прыехаў замаўляць но-

вую шыльду, на беларускай мове: «Міні-кафэ «Гара». «Гора» забылася, засталася «Гара».

**Уладзімер Скрабатун,
Глыбокае**

Імпэрыялістычны праект

Газета «Полацкі веснік» (№6'2008) надрукавала артыкул «Аднаўляючы гісторыю». Артыкул прысьвежаны плянам па аднаўленні помніка ў гонар перамогі імперскаса Pacei над імперскай Францыяй у вайне 1812 г.

Помнікі, падобныя да згаданага, расейскія акупанты ставілі й на іншых захопленых тэрыторыях, каб показаць межы Расейскага імпэріі. Гэта быў звычайны «тыповы праект», згодна з сучаснаю тэрміналёгіяй. Помнік у акупаваным Полацку расейцы паставілі яшчэ ў 1850-м, не пытаяючыся дазволу ў мясцовых жыхароў.

Для тых жа людзей, што жылі ў той час у Полацку, як расейцы, гэтак і французы былі заваёунікамі ды акупантамі.

У Рәсей пасъля развалу СССР пануюць вельмі моцныя рэвант-шысцкія настроі. Нездарма ад-ным з заказчыкаў выступае ра-

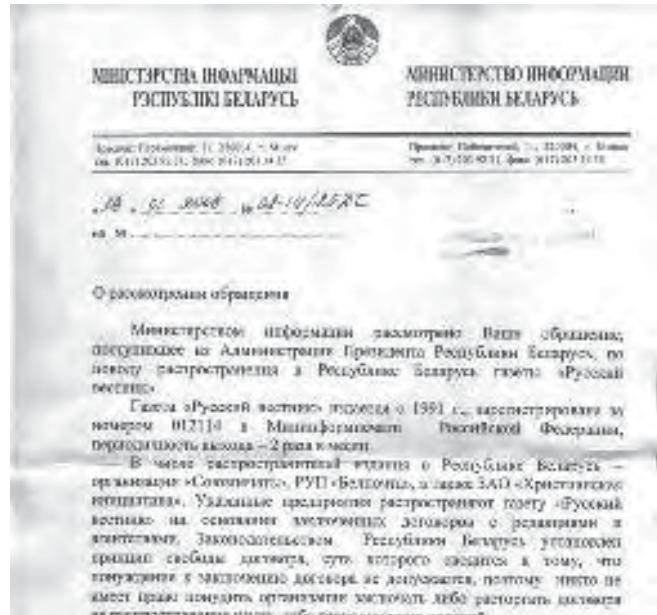
сейская ваеншчына, якая й фінансуе згаданы праект. Гістарычны досьвед дае шмат прыкладаў таго, што, калі «аднаўляць гісторыю» бяруцца людзі з адпаведных органаў, заёсёды нараджаюцца пачвара. Восі такую пачвару, з дзывохгаловымі арамі, пралапануюць палачанам заказыкі зь беларускага ды расейскага боку.

**Уладзімер Губскі, пала-
чанін**

**Скажи мне, что ты
распаўсюджваеш...**

Я з'яврюся ў Адміністрацію прэзыдэнта з пытаннем, чаму ў нас распаўсюджваецца чарнасоченная газета «Русский вестник», а нацыянальны дэмакратычны выданні забаронены для распаўсюджвання. Ці гэта не падвойныя стандарты? Атрымал адказ з Міністэрства інфармацыі дасылаю яго Вам. Мяркуйце самі, за каго трываюць нас чыноўнікі. Л.Ананіч, відаць, робіць выгляд, што я ведае, як у адзін момант, адначасова, усе выданні, якія пішуць на тое, што хоча ўлада, былі выкінутыя з «Белпошты», з «Белсаёздроку». А з адказу выходзіць, што «ніхто ні мае права прымусіць заключыць або разарваць дамову на распаўсюд пзыядычных выданньняў». Я сабраў цэлую тэчку адказаў розных судоў, якія ў адзін час даказвалі, што ў нас усё паводле закону. Узгадваю слова Салжаніцына: «Як цяля з дубам бадалася»... А прэзыдэнт «шчыры» абураеца: «Чаго хоча ад нас Захад?»

Лягон, Гомель

Наша новая ідэнтычнасць

Апошняя чвэрць стагодзьдзя зъмяніла беларусаў амаль непазнавальна. Эсэ Сяргея Харэўскага.

Я сачу за праявамі жыцьця. Мне цікавыя таямнічыя памяткі здавенішчыны, што заўжылі сёньня сваім жыцьцём новым. Я жыву ў плыні новае культуры, супрацоўляючыся ці нырнуочы ў яе. З пункту гледжання культуроляга, ня гэтак істотна, на падставе (суме) якіх характарыстыкаў будзеца ўсьведамленыне этнічнае тоеснасці. У якасці прыкладаў, што розніца адзін народ ад іншага, могуць быць розныя характарыстыкі: мова і гаворка, каштоўнасці й прымхі, вера і зынявераньне, міты пра паходжанье, расавая прыналежнасць, музычная культура альбо асаблівасці прыродна-кліматычных умоваў... І ўяўленыне пра Радзіму, у рэшце рэпт. Варта тут парапаць хоць эскімосаў, мікрэнзійцаў, расейцаў, літоўцаў ці нас. Рэестар гэткіх характарыстыкаў можна доўжыць да бясконцасці, ажно да формы шнобэля альбо тату.

Новая нацыя

Беларуская ідэнтычнасць складаецца з тысячай характарыстык, гістарычных і натуральных перадумоваў. Але за апошнія гадоў дваццаць беларусы моцна зъмяніліся. То бок беларусы, у сучасным сэнсе, у сучасных межах, зь ціперашнім адміністрацыйным падзелам ды г.д., а не «пшывіны», «белоруссы Смоленскай губерні» ці «jakie małe wieśniaki», і, нават, не беларусы 1970-х! Так, скласыціся нашая «ўстойлівая група» не магла бяз тысячи гадоў папярэдніх гісторыі. Але апошняя чвэрць стагодзьдзя зъмяніла беларусаў амаль непазнавальна. Сярод іншага — сыцёртая амаль розніца паміж Захадам і Ўсходам, вырасла ўласная інтелігенцыя, разваліўся калгасны лад, які ўспрымаўся адназначна пазытыўна, з'явілася рэлігійнае жыцьцё...

А ад беларускай ідэнтычнасці 1907 году нас аддзяляе ўжо «смута стагодзьдзяў», што засыцьці нам рэальнай ўяўленыні пра нашых дзядоў-прадзедаў ды пра нас жа саміх. З напае новае ідэнтычнасці выпалі вялікія часткі нацыянальнае традыцый. Напрыклад, уяўленыні пра прыроду, разам з «народным календаром» і «народнымі прыкметамі». Альбо пра пільнную патрэбу ў адукцыі, якой трывынілі беларусы на пачатку XX ст., за якое іх пераканалі, што

цудоўна можна пражыць і без яе. Абыякавы беларус ужо не лісьлівіць перад польскасцю ці расейшчынай, але ўмудрыўся забыцца на сваё ўласнае з хуткасцю ў паўпакалення. Ня маючы цяпер комплексаў перад суседзямі, ён ня мае нічога ўласнага, каб бараніць. Нішто не дае гэтулькі спажывы для развагаў пра ціперашню ідэнтычнасць, што легітимна літаральна на нашых вачах, як святы... А перадусім — Каляды. Напрыклад, мяркуючы па колькасці кардонак з-пад піцы, што валяліся па дварах, можна падумаць, што гэта і ёсьць нацыянальная страва.

Засталося толькі спакаваць цацкі і павыкідаць ялінкі. Некалі жывыя й зялёныя, духмянныя й калкія, яны давалі прытулак казюркам і птахам. Ныегалым нічыйным хлудам валяюцца яны цяпер па кутах бэтонных двароў. Гэта, бадай, адна з самых неэтычных і нелягічных практикаў, што мы запазычылі з савецкіх часоў.

Поп-супольнасць

Дарэчы, адпуль жа, з савецкай перабудовы, мы перанялі й кітайскі каляндар. Спачатку гэта было забаваю, знаёмствам з чужымі й незразумельні традыцыямі. А сёньня бадай кожны ведае, ці ён Дракон ці Вог-

ненная Свініня, ды ў чым і з чым мусім сустракаць кітайскія гады з гадамі. Пры гэтым цымяна ўяўляючы нават зъмест Бібліі. Колькі вы, асабіста, ведаецце людзей, што трывалі пчыры вялікі пост да 7 студзеня? Вось жа гэта колькасць і ёсьць рэальнай колькасцю праваслаўных у нашай краіне...

Але тут цікавей далей — сярод беларусаў атэістаў і таго менш! Большаясць нашага народу хутчэй агностыкі, якія, пры tym, з забабоннай дабравейнасцю ставяцца да царкоўных абрадаў, сэнсу якіх не разумеюць... На ўсялякі выпадак. Пры гэтым я на ўласныя вочы бачуў мнóstva людзей, якія абсалютна пчыра й пальміяна моляцца камянем, крыніцам, дрэвам...

А якая можа быць, у прынцыпе, культурніцкая хрысціянская ідэнтычнасць, калі 99% не спасыцілі Пісаныня, ня ведаюць гісторыі царквы, царкоўнага календара, НЕ АБЦЯДЖАРВАЮЦЬ СЯБЕ выслікамі духоўнымі, мінімальнай вучбою, пагатоў, абавязковымі практикамі? Але я можна вымераць, ці чалавек ёсьць хрысціянінам? Калі ён ня ведае Святога Пісаныня, гісторыі царквы, сэмантыкі абрадаў, ня

Наша новая ідэнтычнасць

Працяг са старонкі 19.

ходзіць да прычасыця, не бярэ ўдзелу ў жыцьці супольнасці? А на Вадохрышча было ня ўбіцца ў цэркви! Чэрті па ваду пасраспяцваліся на кілямэтры! Праз тое толькі, што ён па ваду ў царкву чаргую адстаяў, ён ужо хрысьцянін? На месца ўсяго гэтага прыходзіць цемрапальства, забабоніасць, сумнеўныя апокрыфы з танных газетак, хірамантія й фізіягноміка, кітайскі каляндар і гараскопы...

Этнічная ідэнтычнасць ёсьць найбольш даступнаю формай сацыяльнае ідэнтычнасці, як гэта ні парадаксальна, менавіта ў нашай краіне. Атаясаміць сябе з «народам» для бальшыні беларусаў зусім не складана, бо акурат савецкая пашпарная сістэма стварыла з панятку «нацыянальнасць» расавую катэгорию, якую можна вызначыць па этнічных генах, пепрадусім, па бацьковых, замест nationalité, што ў бальшыні ўрэпейцаў азначае ўласна грамадзянства. Адпаведна, замест бадзёрага адказу — soviétique!, як мяне вучылі ў школе на ўроках французскага, беларусы, габрэі, татары, паліакі, давалі свае адказы. Цікавым тут ёсьць няўхільнае зъмяншэнне адсотку нацыянальных мяшшыняў у сучаснай Беларусі. Во прадстаўнікі іншых нетутэйшых этнасаў, якія акурат і атаясамлівалі сябе з soviétique ці, найчасцей, з «рускімі», і меней за ўсё думалі пра сутнасць пятага пункту ў савецкай чырванскурай кніжыцы, з той жа лёгкасцю прымаюць новыя правілы гульні, становячыся «беларусамі»... Цяпер палітонім «грамадзянства РБ» становіцца вызначальным фактарам для бальшыні з нас. Тут нам шмат лягчэй, чым расейцам ці літоўцам, бо нацыянальная мяшшыня ў нас не аўтахтонная, нідзе не складаюць кампактнае бальшыні ды культурную іх адрозненіні ад нас былі амаль сцёртыя за савецкім часам. А цяпер яны сціраюцца яшчэ хутчэй. Беларуская нацыя становіцца ўсё больш гамагеннаю, маналітнай, паводле звычак, стаўленыня да дзяржаўнасці, да ўласна культуры, урэшце.

Былыя аднаасобнікі съянай за калгасы

Азірнемся й убачым, што беларусы сёньняшнія ўжо даўно ня маюць тых перажываньняў, што яшчэ чвэрць стагодзьдзя тому вызначалі наш сацыяльна-культурны клімат. Калі раней у гарадах розыніца паміж гарадзкім і новапрыбытым вяскоўцамі (якіх за вочы і ў вочы называлі «кро-стамі») выклікала да жыцьця шматлікія

псыхалагічныя канфлікты, то цяпер яна стала амаль незаўважнаю. Роўна, як незаўважна стала розыніца паміж насельніцтвам заходніх і ўсходніх раёнаў. Бы за апошнія пару тузінаў гадоў адышло пакаленіе заходніх беларусаў, носьбітую несавецкае працоўнае этнікі, сацыяльнае й рэлігійнае культуры. Зы іншага боку, прыхільнасць да калгаснага ладу сёньня больш харэктэрная там, дзе былі й засталіся калгасы-мільянэры, то бок на Заходніяй Беларусі. Разам з тым, і канфесійная сітуацыя становіцца стабільнаю й больш-менш аднастайна на большай частцы Беларусі.

Гэтак складаецца, што цяперашняя беларуская нацыя мае мізэрны набор бяспрэчных традыцый і ня мае ранейшай карціны сівету, пімат элементаў нашае традыцыйнае культуры і рэгіянальных і субэтнічных адрозненій размываеца — уніфікующа гаспадарчая дзейнасць, жыльё, ежа, сама культура. Паводзіны й матывацыі продкаў ужо не разглядаюцца якetalён, для беларусаў мадэрнуло паводзінаў становіцца паводзіны іхных сучаснікаў. Ня продкі, мітычны й рэальныя, не дзяды-бабкі, нават не бацькі, а самі людзі вызначаюць адказы на сутнасць пытаньня быцця. І старэйшыя ўжо ня бачаць у жыцьці маладзейшых паўтору ўласнага жыцьцёвага досьведу.

Адна з прычынаў росту нацыянальнае самасвядомасці ў пакутлівых пошуках уласнае ідэнтычнасці — пошук арыенціраў і стабільнасці ў зъменлівым і перанасычаным інфармацыйным съвеце. А зы іншага боку, беларусы апынуліся сам-насам з новымі міжнацыянальнымі контактамі, што праз міграцыі, турызм, працу, становіцца ўсё больш важнымі. І, пэўна, яшчэ важней — рост у геамэтрычнай прагрэсіі масавых камунікацыяў. Перадусім, інгэрнэту. Несульніныя контакты і праз яго гэта сасама актуалізујуць нашу новую ідэнтычнасць, у штодзённым параўнанні, празь якое можна яшчэ больш кантрасна вызначыць уласную нацыянальнасць, як нешта выключнае й апрычонае.

Парадаксальнае адраджэнне

Імкілівы рост этнічнае ідэнтычнасці беларусаў ад 1980-х гг. напачатку нават выглядаў парадоксам. Бо адбываўся паралельна з нарастаючай уніфікацыяй духоўнае й матэрыяльнае культуры ў СССР. Амаль паўсядна ў Беларусі, напрадвесні перабудовы, акрэслілася цікавасць да «каранёў», да помнікаў даўніны, да фальклёру й нацыянальнае гісторыі. Рабіліся спробы рэанімаваць старасавецкія абрацы

й святы, нават увесыці ў «абиччаті» стравы нацыянальнае кухні. У прафесійнай культуры выкшталтавалася цэлая «фальклёрная» пльні, пачаліся пошуки «загадкавай душы народу». Шмат у чым таму спрыяла блізкасць Балтыі й Украіны, дзе гэтыя працэсы былі яшчэ больш відавочнымі. Дыялектыка заключалася ў тым, што, памнажаючы культурны працduct у нацыянальных формах, камуністычныя ўлады не адказали на выклік часу пра «сацыялістычны змест». Нават усесаюзнае чэмпіёнства менскага (кіеўскага, тбліскага) «Дынама» ўспрымалася як нацыянальны трофеем. І гэтая колькасць, нават эрзацнага й павярхонага, працductу, урэшце, пераастала ў якасць. Умацаваныне этнічнае ідэнтычнасці ўсьведамленыне сваёй выключнасці.

Прытым, напрыканцы існаваньня СССР у беларусаў этнічнае ідэнтыфікацыя была куды больш выразнай, чым, напрыклад, у расейцаў. Гэтак, згодна з вынікамі этна-сацыялічных даследаваній, праведзеных у 1988 годзе, блізу 25% пашпарных расейцаў ня здолелі адказаць, на чым палігае іхная этнічная роднасць, апроч «пятае графы» ў чырвоным пашпарце. Ня маю пэўнасці, што падобныя праблемы нікуды ня дзенуцца ў агліяднай перспектыве. То бок пошуку ўласнае ідэнтычнасці, уласнага «мы» для розных народаў — адна з самых актуальных праблемаў культуры й палітыкі. Відавочна, што ўсьведамленыне сваёй прыналежнасці да пэўнага народу, пошукі яго асаблівасцяў, маюць вялізарную значнасць для стасунку між людзьмі і паміж іхнімі групамі, але, перадусім, і для самацэнтрычнага чалавека.

Бяспрэчна, што важным чыннікам росту нацыянальнае самасвядомасці ў 1980-я гады стала абастрэнне ў гіерархіі СССР унутрыпаратных, унутрыштатных супяречнасцяў. Балазе, да таго часу этнічныя беларусы пачалі складаць абсалютную большасць ва ўладных структурах БССР. Роўна, як і ў культуры й навукі. Зрэшты, як адукцыю бальшыні адмыслуў атрымлівала ўжо ў сваім краі. То бок на мяжы 1970—1980-х гадоў этнічна беларуская эліта запанавала тут, авалодаўшы спачатку адміністрацыйнымі ресурсамі, а затым і мэханізмамі ідэйных уплыў. На фоне абастрэння палітычнае й эканамічнае канкурэнцыі розных тэрытарыяльных утварэнняў у самой імперыі да жыцьця было паклікане ўнутрыэтнічнае ўзаемадзеяньне, нягледзячы на нібы татальную ўніфікацыю матэрыяль-

нае ў духове культуры. Апатэозам нацыянальнага пачуцьця сталася бурапеннае съяткаванье 100-годзьдзя народзінаў Янкі Купалы й Якуба Коласа, калі ў нас толькі съялы й глухі пра тое ня ведаў. Вялікія посыпехі на савецкай эстрадзе беларускіх выступуўцаў надавалі аптымізму ўсім беларусам, мацуочы туло, новую, нязнаную ідэнтычнасць. Вышыянутыя з фальклёрных рэгіянальных крыніцаў песьні становіліся агульнанацыянальнымі шлягерамі ў рок-н-рольной аранжыроўцы... У застольнай аранжыроўцы.

Выцеснены Чарнобыль

І, вядома, Чарнобыль, які дзвінным чынам супаў з Тысячагодзьдзем хросту Русі ў пачаткам рэлігійнае талеранцы... За дваццаць з гакам гадоў, пасля нечуванага ўсплеску моды на рэлігію, мы бачым, што беларусы па-ранейшаму ставяцца да пытанняў веры ў лепшым выпадку «фальклёрана» (паводле вызначэння мітрапаліта Смаленскага й Калініградскага Кірылы). Красамоўным прыкладам рэальнага стаўлення да праваслаўнае традыцый ў нашай краіне, што некаторыя ўпартыя працягваюць называць «праваслаўнай» — бурапенныя калядныя съвяты ад 25 сінегня, з шалённым (у межах ўяўленняў і адукцыі) застольлем у навагоднюю ноч і праглядам зусім няпосных тэлеперадачаў. Так, парафія маладзее. Але, з большага, за кошт натуральнага сыходу старое парафіі. І колькасць вернікаў застаецца стабільнай. Калі пералічыць колькасць парафіянаў у судносінах з бальшынёй народу, то іхны адсотак апыненца блізкі да статыстычнае памылкі. Адпаведна, за два дзесяткі гадоў мы ўжо можам пераканацца, што ў «хрысьціянскія вартасці» ня ёсьць чыннікам нашае новае ідэнтычнасць. Пагатоў, гэтага ня можа абыцца й праз пярэсты канфесійны склад.

Яшчэ большым парадоксам стала поўная індыфрэнтнасць да пытанняў экалёгіі. Той магутны ўздым экалагічных рухаў, што быў ускалыхнуў беларускую грамадзтва пасля Чарнобылю, сышоў на нішто. У пясок. У дадзеным выпадку я канстатую вельмі выразную прыкмету нашае ідэнтычнасці: беларусы ў сваёй бальшыні людзі безадказныя й легкадумныя... Пасля апакаліптычнае карыні ў чарнобыльскіх раёнах, намаляванай тутэйшымі ў сусесаўзным СМІ, СЫХОДУ не адбылося! Мала хто ня кінуўся з дзесяткі на руках преч з радыяцыйнага пекла! Нешта памітусіліся ўлады (!), кагосці перамясяці, бальшыня павярталася і... канец. Гэтак жа, як і сёньня, большасць хоча верыць, што ўсё ў парадку. І ў калячарно-быльскіх раёнах і пад Наваполацкам, Баб-

руйскам, Светлагорскам і г.д. І чарнобыльская трагедыя, адыграўшы вялізарную ролю ў справе кансалідацыі націў (на супрацьпастаўлены «мы» (пацярпелыя беларусы) і «яны» (непацярпелыя савецкія народы)), наступерак усім сурокам і прагнозам, амаль цалкам выпалі з комплексу пяперашнія беларускія ідэнтычнасці.

Але беларусы, тым ня меней, усё больш выразна дыферэнцируюць сябе сярод іншых. Бо беларускасць, часам эфэмэрная і ірацыональная (калі вядзецца, напрыклад, пра дэмакратычныя капітоўнасці і свабоду рынку) усё ж выконвае свае важныя функцыі:

1) дазваляе арыентавацца ў навакольным съвеце, даючы спарадкованую (часам скажоную) інфармацыю;

2) перадвызначае агульныя, падставовыя вартасці (природа—чалавек—дзяржава, продкі—нашчадкі ды г.д.);

3) бароніць, адказваючы за сацыяльнае і псыхалагічнае самапачуцьцё («у нас — гэтак, а там — так», «наши перамаглі» ды г.д.).

Значнасць і роля прыкметаў ідэнтычнасці від ўспрыманыі людзей з тae ці іншай этнічнай супольнасці мяняюцца ў залежнасці ад канкрэтнай гістарычнай сітуацыі. Напрыклад, ад ступені кансалідацыі этнасу, ад ступені ягона суб'ектнасці, ад спэцыфікі этнічнага атачэння. У савецкі час, напрыклад, нікому б у галаву не прыйшло «легалізаваць» трасянку ў лузэрскую стылістыку. Спачатку гэта стала апраўданым прыёмам для сатырычных скетчаў «Сашы і Сірожы», а ціпер — магістраўны кірунак афіцыйнае поп-культуры РБ.

Прыкметныя этнічныя дыферэнцыяцыі амаль заўжды адпострояўваюць пэўную аб'ектыўную рэальнасць, часцей за ўсё элементы духоўнае культуры. Але гэтае адпостраванье можа быць адэкватным альбо не. А часцяком і несанпраўдным.

Канец вёскі

Гэтак, у часы СССР добра запікавалі ў савецкія галовы міт пра беларусаў-бульбаедаў, якія маюць па-над 1000 страваў з «другога хлеба». Але гледзячы на кардонікі з-пад піцаў, якімі пасля апошніх сівятаў засычаныя двары, я перакананы ў іншым. Ціпер беларусы ўжываюць традыцыйныя стравы паводле хатніх рэцептаў толькі як выпключэнны. Беларускімі стравамі сталі макарона, пельмені ды, для маладзёнаў, піцы. Нашы кухары/гаспадыні ўсё часцей аддаюць перавагу nouvelle cuisine. А як часта спажываюць, напрыклад, якую банальную колісі бабкі з грыбами і шкваркамі, кожны з нас ведае сам.

Агульнасць паходжанья ўсіх адзінак этнасу — гэта таксама прыгожы міт; аль-

бо з адной і той самай тэрыторыяй таксама могуць асацыяваць сябе некалькі народаў. Ня выкрасыліш, як ні хаці, напрыклад, польскасці з Гарадзенскімі альбо гардайскай спадчынай з нашае гардзкое культуры. А для беларускіх татараў Беларусь — адзінай радзіма. Са свайго досьведу ведаю багата людзей рознага паходжання, што сталіся беларускімі патрыётамі.

Разам з тым, бальшыня нашых традыцыйных элемэнтаў народнай пабытовай культуры за апошнія 30—40 гадоў зникла з рэчаіснасці, перамясяціўшыся ў лепшым выпадку ў музэі. У непапулярных, трэба зазначыць, музэях. Туды ж перамясяціў даўно пары і «вёску», як звязу, як вялізарны міт XIX — пачатку XX ст. Большасць нашых паваенных, пасыльчарно-быльскіх, постсавецкіх вёсак пераўтварыліся ў «аграгарадкі» задоўга да таго, як гэтае слова знайшлося на языку сёньняшніх пропагандысташ. Скрыні з сыпкатае прэлі і шыфру, што выстаўлены ўздоўж асфальтавае дарогі ад шашы да калгаснае фэрмы, з жалезнымі крыжамі на павароце, звараным з стандартных трубаў — наша ўжо ня новая звяза. Ад Сапоцкіна да Лельчыцаў!

Што яшчэ засталося? Нацыянальная мова, стражаная большасцю беларусаў, тым ня меней, па-ранейшаму, успрымаецца як сымбал адзінства. Толькі як сымбал... Для бальшыні яна ўжо нават і ня «матчына», а хіба «бабчына»... Тым ня меней, роля гэтага сымбалия для беларусаў калісальная! У 1999 годзе, паводле перапісу, 85,6% прызналі роднаю мову толькі беларускую, а з іх — 3 млн 683 тысячи сказали, што нібы карыстаюцца ёю ў паўседзённым жыцці!..

То бок этнічнай супольнасці — гэта, перадусім, агульнасць уяўленняў пра нейкія прыкметы, а не сама па сабе рэчанская культурная апрычонасць. То бок можна вызначыць, што беларусы — гэта ўстойлівая ў сваім існаванні група людзей, што склалася цягам апошніх двух з гакам дзесяцігодзьдзяў, якія ўсьведамляюць сябе як складнікі на падставе самых розных, часцяком выпадковых (найўнасць калярытнага ПП РБ) прыкметаў, што успрымаюцца імі як этнавызначальныя. На Вадохрышчы было ня ўбіца ў цэркви. А пасля людзі з плястыкаўмі бутэлькамі штурмавалі транспарт. Не было столькі людзей у храмах ані на апошні Вялікдзень, ані на Раство Хрыстовае. У гэтым і тоўщи сакрэт дзъвіхудушнага беларускага характеру, забабоннасці й стаўлення да веры. Беларусы ў сваёй большасці па-ранейшаму на вераць у Бога, але хочуць атрымаць на халіву жывое гаючае вады. На ўсялякі выпадак.

Новыя магчымасці для новых патрэбай

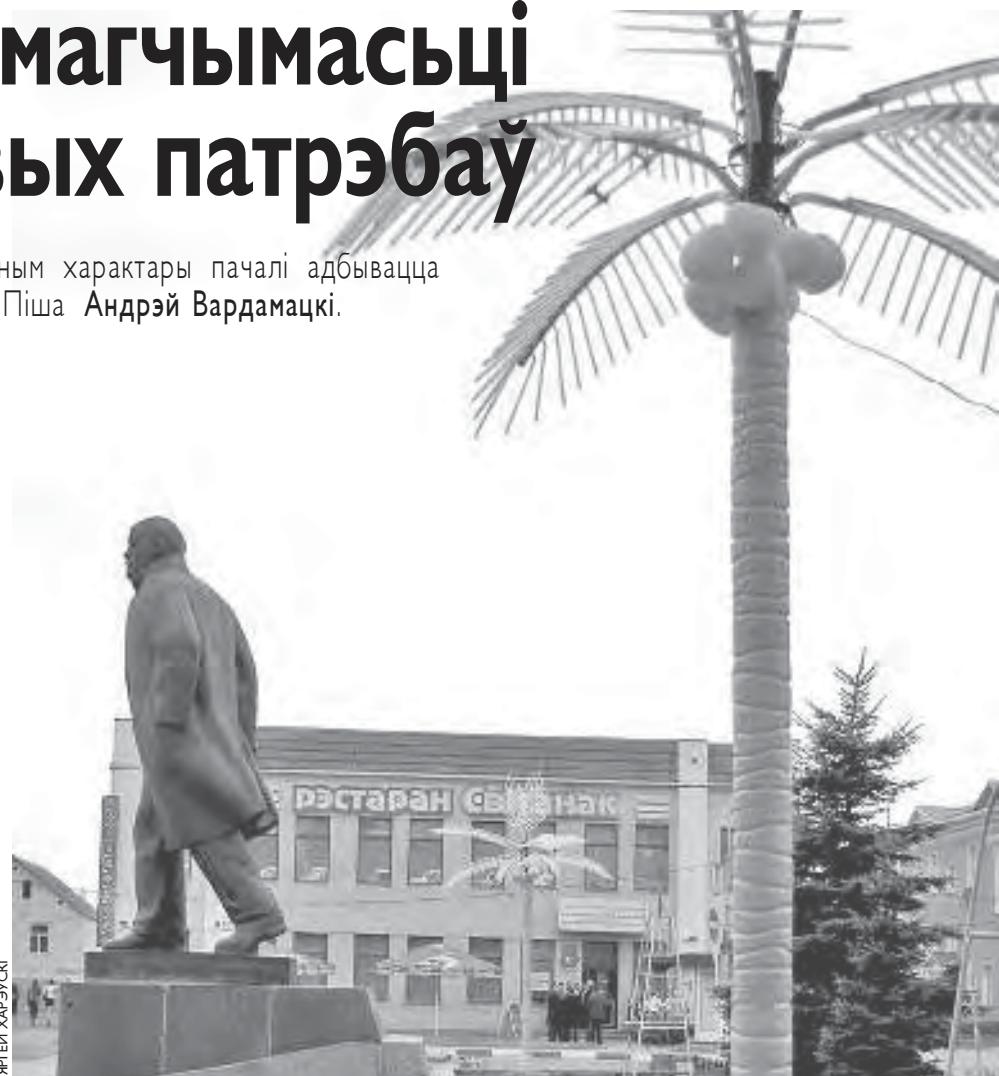
У беларускім нацыянальным характары пачалі адбываца фундамэнтальныя зрухі. Піша Андрэй Вардамацкі.

Зъмяніюцца часы — зъмяніюцца патрэбы людзей. Мы, сацыёлягі, спрабавалі зъмераць істотныя зъмены ў каштоўнасцых арыентацыях беларускага грамадзтва.

Самым галоўным да гэтага часу зъяўлялася такая сутисуць, калі беларускі чалавек меў сапраўды добрае эканамічнае самаадчуванье. Яно не пагаршалася на працягу практычна ўсяго апошняга дзесяцігодзідзя, за выняткам 2003 году. Але пры такім добрым — сярод усяго насельніцтва — эканамічным самаадчуваньні чаму ж тады адбыліся такія масавыя пратэсты ў 2006 годзе, чаму была Плошча сакавіка 2006 году?

Адкуль узяліся гэтыя людзі, што імі рухала? Што зъмянілася? Думаю, што трывіальная тлумачэніні пра заходні подкуп ужо ніхто не прыме сур'ёзна. Гэтыя тлумачэніні пра падкупленых Захадам маргіналах засцяліся ў славных савецкіх пяцідзясятых і выцягнутыя з «машыны часу» з рухам назад. Насамрэч гэтымі людзьмі рухалі некаторыя абвостраныя і гранічна ўсьвядомленыя каштоўнасці. І гэта былі зусім іншыя каштоўнасці, зусім не матэрыяльна-кілбасных уласцівасцяў. Тут важна разумець, што, як правіла, сацыяльныя зъмены, народныя рухі-хваляваныні адбываюцца не таму, што эканамічная сутисуць пагаршаеца або ён, але таму што гэтая эканамічная сутисуць пачынае ўспрымацца як горшыя суб'ектыўна. (Дарэчы, адной з самых шчаслівых нацыяў у сьвеце паводле

ЯРТЕЙ ХАРУБІСКІ

Галоўны пляц у Глыбокім (Віцебшчына).

сваго суб'ектыўнага самаадчуваньня зъяўляюцца кубінцы — зь іхнімі месячнымі даходамі памерам некалькі дзясяткаў даляраў ЗША.) Мы спрабавалі зъмераць структуру каштоўнасцых арыентацыяў гэтых людзей. Выявілася, што даміноўнай у іх сталася такая каштоўнасць, як свобода.

Як вядома з тэорыі каштоўнасцяў, найбольшую вагу, значнасць зайсёды пачынае набіраць тая каштоўнасць, магчымасці рэалізацыя якой у дадзены момант аблежаваныя (scarcity theory). Так сталася з каштоўнасцю «свабода».

Зрабіўшы гэтыя вынёвы, а на паўтары гады адышоў ад каштоўнасцых выміярэнняў і вярнуўся да іх толькі ў самы апошні час. Выявілася,

што адбыліся цікавыя зъмены. Цяпер тыя, у каго даміноўнай каштоўнасцю зъяўляецца «свабода», другой сваёй базавай каштоўнасцю маюць «новыя магчымасці». Новыя магчымасці і свобода — гэта ланцужкі адзінага неразрыўнага двупалярнага комплексу. Як сказаў б фізыкі — біполі. Адна каштоўнасць — свобода — абавязкова мае на мэце існаваныне другой — новыя магчымасці. Рэалізацыя адной каштоўнасці — новыя магчымасці — немагчымая без рэалізацыі іншай каштоўнасці — свободы.

Ізноў спрацоўвае тэорыя недастатковасці: каштоўнасць, магчымасці рэалізацыі якой няма, альбо яны становішча меньшымі, пады-

маецца ў гіерархіі каштоўнасцяў. То, што раней адбылося з каштоўнасцю «свабода», з той самай тэарэтычнай заканамернасцю адбылося і з каштоўнасцю «новыя магчымасці». Зъмены палягалі ў тым, што пачаўся адыход ад традыцыйнай простай ідзялігі. «Чарка і скварка» ўвідавочкі стала губляць сваю прывабную моц і ўсё больш выглядаць як постаенны і постсавецкі анахранізм. У беларускім нацыянальным характары пачалі адбывацца фундамэнтальныя зрухі.

Беларуская талерантнасць як базавая рыса нацыянальнага характару ў цяперашній канкрэтна-гістарычнай сутисуць набыла форму канфармізму — маўклівай цяр-

пімасыці да ўсяго, што адбываецца, пакоры. Трагічным вынікам шматлікай чарады спусташальных войнаў, якія прайшліся па Беларусі ў розныя часы, і асабліва апошній. Другой усясьветнай, былі ня толькі забітыя людзі — але і забітыя нацыянальныя харктары. Маленская і вельмі пакорлівая краіна — вось значна больш адекватная формула, чым тая, якая так часта выкарыстоўваецца ў афіцыйных рэоляцыйах і зваротах да «вельмі простага народу» альбо вонкавага съвету, Захаду, што рамантычна не разумее сутнасці таго, што адбываецца.

Можна называць тры асноўныя прычыны такіх зъменаў і ўзвышэння каштоўнасці «новыя магчымасці»:

1) Інфармацый з вонкавага съвету. Фізычна адчувальнае набліжэнне і абуразльна-рэжулы вока прыклад Эўрасаюзу, які апынуўся аж у заходніх непасрэднай блізкасці, праста за суседнім кутом памежна-пешаходнага пераходу Каменны Лог.

2) Чарка і скварка, стабільнасць сталі ўспрымацца не як дасягненне, а як усё большае нарастанне неразвіцця, нескарыстаныя іншых, больш широкіх, магчымасцяў, якія так відавочна сталі заўажныя ў іншых краінах.

3) Матэрыяльны рост, да якога імкнуўся беларускі

істэблішмент, згуляў зь яго ініцыятарам кепскі і сапрауды злы жарт. Імкнучыся ўтрымаць рэйтынг на пэўнай вышыні ўсенароднай любові, прэзыдэнт імкнуўся падтрымліваць матэрыяльны дабрабыт насельніцтва. Але спраўа ў тым, што пры дасягненні пэўнага ўзроўню матэрыяльнага дабрабыту ў любога чалавека адбываецца рэструктурызаваныя каштоўнасці арыентацыяў — на першы плян выходзяць іншыя, не звязаныя толькі з патрэбамі элемэнтарнага выжывання, простага матэрыяльнага існавання, але ўзвышшаюцца патрэбы самарэалізацыі, адекватнага інфармацыйнага забесьпячэння і гэтак далей. А гэта менавіта тое, што ня можа дачь наяўны статус кво. І тады чалавек уступае ў пэўніяд выхаду, пошуку новых магчымасцяў.

Усё сказанае тут пра новыя магчымасці і свободу датычыла ў першую чаргу найбольш актыўных чальцоў беларускага грамадзтва. Але ў апошні час з'явілася новая сацыяльная реальнасць — як вынік знакамітага ўказу аб упарядкованні ільготай. Указ, вымушана прыняты ў парушэнні ўсёй ідэалагічнай лініі сацыяльна арыентаванай дзяржавы праз узыніклю ўканамічныя цяжкасці, нечакана выклікаў вялікія наступствы для істэблішмэнту. З'явіўся

новы пласт незадаволеных, назавём іх матэрыяльна апусканыя. І яны знаходзяцца ня толькі і ў першую чаргу ня столькі сярод актыўных, зь вялікім асабовых ресурсам людзей, але і сярод традыцыйнага электарату цяперашняга істэблішмэнту. Новыя магчымасці для іх — гэта простае падтрыманьне магчымасцяў ранейшых. Да людзей, што чакаюць і шукаюць сапрауды новыя магчымасці, далучыліся людзі, для якіх новыя магчымасці — гэта магчымасць утрымаць хача б быў старыя магчымасці.

Новыя магчымасці — гэта даволі розныя рэчы для розных сацыяльных груп. Для студэнтаў — гэта новыя магчымасці ў сэнсе свабоднага перасоўвання ў роднасныя навучальныя ўстановы за межамі, без узгаднення з дэканатам, неідэялагізаванае выкладанье грамадзкіх навук, з'янцце татальнага паліткантролю. Для прадпрымальнікаў — зразумелае празрыстае заканадаўства ў гліне бізнес-актыўнасці наауглі і пададкаабкладанья ў прыватнасці. Для людзей науки — пазбаўленые ад нестасоўнай да сутнасці грамадзкай дзеянісці справаздачнасці (прыкладам, пытанні «колькі новых тэорый распрацавана?»). Для самых топавых эшалёнаў улады новыя маг-

чымасці — гэта магчымасці нармальнага капіталістычнага ўкладання і росту назьбранага капіталу, новыя палітычныя амбіцыі, прынамсі, гарантыві захавання капіталу. І гэтак далей.

Абмежаваны памерамі гэтага артыкулу, я не могу зрабіць тут падрабязны падгрупавы анализ новых магчымасцяў для кожнага сацыяльнага слою. Для краіны наауглі новыя магчымасці — гэта мадэрнізацыя эканомікі ўнутры і з'янцце самаізалаціі звонку. Самаізалаціі ад Эўрапейскага Саюзу ў прыватнасці і цывілізаціі съвету наауглі. З усімі вынікаючымі і накапляльна гублянымі эканамічнымі, культурнымі і палітычнымі перавагамі. Накапляльна — таму што краіну ўжо пачынаюць абыходзіць нафта- і газаносныя трубы, абыходзіць транспартны аўтамабільны плыні і гэтак далей — так вактары сілавога поля агінаюць кропкі чужа-роднай прасторы.

Новыя магчымасці — гэта тое, пра што цяпер думаюць людзі і будуць думак яшчэ болей. Гэта новы істотны пласт у грамадзкай думцы, каштоўнасціх арыентаций людзей Беларусі. Ён будзе адыгрываць значную ролю ў электаральных паводзінах і той, хто гэта разумее, будзе мець добры электаральны патэнцыял.

з ь б я р ы « К н і г а р н ю « Н а ш а Н і в а »

Артур Клінаў.
Малая падарожная книжка па Горадзе Сонца.
Раман

Ева Вежнавец.
Шлях дробнай сволочы.
Апавяданні

Валянцін Тарас.
На высьпе ўспамінаў.
Мэмуары

Добры позірк зь цемры

Вялікі актор на малой сцэне

Ёсьць спэктаклі, на якія ходзяць ня дзеля рэжысэрскіх вынаходзтваў, ня дзеля таго, што гэта модная п'еса моднага драматурга. Ходзяць на актора. Піша **Аляксандар Фядута.**

18 лютага на малой сцэне Купалаўскага давалі «Беларусь у фантастычных апавяданнях» — паводле «Шляхціца Завальні» Яна Баршчэўскага. Пяцьдзясят хвілін на сцэне быў народны актыв Генадзь Аўсянінкаў. І хаты паэт сцьвярджаў, што «лицом к лицу лица не увидать: большое видится на расстоянии», менавіта на малой сцэне, дзе няма магчымасці схавацца за джкарацю, затуліцца ў цяні партнёраў — няма магчымасці сфальшаваць, адным словам — менавіта тут і разумееш узоровень акторскай ігры.

Невысокага росту сталы беларускі селянін (ня шляхціца, а селяніна грае Аўсянінкаў) расказвае тры гісторыі-казкі — пра добро, што мусіць перамагчы зло, і зло, якое не заўжды, на жаль, атрымліваецца перамагчы. Голос Івана Кірчука, што сипявае працяглыя і нават крыху жаласныя песні, супрадавджае яго, запаўняючы пустую сцэну, дзе нічога няма — акрамя некалькіх мяхоў зерня, запаленых съвечак, мужыцкай сывіткі пад нагамі — і апавядальніка.

Вось ён стаіць перад намі, сісівелы чалавек, што бачыў жыцьцё. Ён ішчыра любіць сваіх герояў. Усіх. І паляўнічага Сямёна, што так бязглазда аддаўся начытай сіле за магчымасць прыходзіць з паліваныня зялітшам, поўным дзічыны. І пана Скамароху, што адкрыў, падпарадковаваўшыся сваёй неўтайнаванай празе золата, шлях у гэты съвет злой чараўніцы ў вобразе Белай Сарокі. І парубка Андрэя, які, дзякуючы сваёй дабрыні, здалеў вялікага Чараўніка.

Ён любіць іх. Каго трэба — шкадуе. Аўсянінкаў грае такога агульнанацыйнальнага бацьку — толькі ня злога, не суворага, а добрага, пра якога мараць хлопчыкі-байструкі ў якім-небудзь Аршанскам, Ганцавіцкім ці нават сталічным Шклоўскім раёне. Каля трэба павесяліць — і падскочыць, і станчыць, і сипяе нешта вясёлае. Мараліць не чытае — так толькі, для прыліку, ссуне бровы і з сумам раска-

жа чарговую казку, якой, імаверна, у глыбокім дзяцінстве — даўным-даўно! — ягоны ўласны бацька палохаў яго самога, але так, каб ня страшна было, а толькі павучальна.

У нашым дарослым жыцьці так мала дабрыні: людзі ў трапейбусах злыя, асабліва ўвечары; тэлевізар уклічаць ня хо- чацца; спэцназ хапае хлопчыкі ў інтэлігентнага выгляду, што, нібыта, матам ла- юцца, і дзяўчат, што бароніць гонар сва- ёй хворай маці і арыштаванага бацькі. А тут, за два крокі ад той самай Пломбы, якую ранкам япчы атачалі аўтазакі, і людзі ў штацкім выцясьнілі з яе журна- лістаў, што чакалі дробных прадпрымаль- никі, якія у большасці так і не прыйшли, — такая выспа цеплыні, пяцічоты, утуль- насыці.

У гэтай усёпаглынай бацькоўскай дабрыні сакрэт аўсянінікаўскага Апавядальника. Я наагул не ўяўляю, ці здолны Аўсянінкаў граць адмоўных пэрсанажаў, якога-небудзь злодзея ў трагедыі, скажам (ну, у лепшым выпадку), — Палёнія ў «Гамлеце», такога сабе клапатлівага татуся, які нават шпіёніць за дачкой, што прывабіла прынца, гуляючыся, а не на- самрэч). Але каля здолны, то дзякую яму за тое, што пяцьдзясят хвілінаў гэтага спэктаклю на малой сцэне тэатру імя Янкі Купалы сталі часам бяз зла. Пра зло гавораць, але яно — ня страшнае, зьяўляецца, як у Гётэ ў «Фаўсце», у выглядзе чорнага сабакі. Але стары так і не вымаўляе запаветных словаў, што дазволілі б д'яблу выйсці на съвет Божы, а таму сабака так і счэзыне, распусыцца ў наступнай фантастычнай гісторыі, якую нанізывае — адну за другой — на нейкую тонкую, але дзіўна трывалую нітку, што звязывае яго з заляй гледачоў, гэты просты беларускі мужык. Які чамусыці лічыцца акторам.

Аўсянінкаў ня грае. Ён жыве. Каля ўпошнюю хвіліну вымеранага дакладна храномэтрам спэктаклю ён ня- гучна ўздыхне, пасыля чаго, раздаўшы

глядачкам зь першага шэрагу запаленыя съвечкі, пачне чытаць услых малітву, якой яго навучыў бацька, мы ўжо проста не разумеем, пра чыйго бацьку ідзе гаворка — ці пра бацьку актора Генадзя Аўсянініка, ці пра бацьку Апавядальnika прыдуманых калісці Янам Баршчэўскім гісторыі. Гэта няважна. Проста калі б нас не пазбавілі выбару, то толькі бацьку, здольнага ТАК малицца — за ўсіх! — мы бы і выби- рали.

Цяпер — такога б выбралі...

А ТАДЫ? Тады, каля была рэальная магчымасць, — чаму не такога выбралі?

Можа быць, таму што такога — не было? Таму што ўсе мы толькі марым пра дабрыню, але самі да дабрыні не імкнем- ся і дабрыні ня вучымся.

... Апошняя з гісторыі, расказанных у гэты вечар Аўсянінікам, — спэцяльна для ўсіх нас.

Злы Чараўнік адгарадзіў свою краіну ад усяго астатніяга, як бы мы сёньня сказалі, цывілізаванага съвету. Толькі ня ён сам агароджу гэту ўзводзіў. Лёкаі яму добраахвотна дапамаглі. І каля адчулі яны сілу дабрыні, то адварнуліся ад свайго Чараўніка — і ўпала сцяна, і скончылася зло, і пушкі пачалі сипяваць у той зачарованай і не падобнай да іншых краіне.

І ці таму, што расказвае гэту казку стары чалавек, што добра ведае жыцьцё, ці таму, што і тут ён нікога не сипяшаецца асудзіць, расстраліць, арыштаваць, прызываць да адказу, — верыш! Верыш чамусыці, што вось гэтым разам зло абавязкова зазнае паразы.

Але людзям хочацца верыць у добрае. Асабліва ў тэатры.

... А актыв Генадзя Аўсянінікаў выйшаў на паклон. Ягоныя вочы съветла блішчэлі, і быў бачны ўзмакрэлы лоб: праца ёсьць праца, нічога не паробіш. І дзяўчынка з трэцяга (?) вынесла яму букет кветак.

І гэта было справядліва.

Аляксандар Фядута, глядач

Час, дадзены, каб узрастатъ

Асаблівасыці гэтай сям'і: яны шчырыя і дзеўняя вернікі. Алена і Сяргей Панасевічы жывуць у Берасыцы. Сяргей, які ў свой час скончыў радыётэхнічны, працуе загадчыкам ірху на прыватным прадпрыемстве. Алена, матэматык з адукацыі, займаецца зь дзецьмі (у сям'і трох хлопчыкі: Юрась, 9 год, Стась, 6 год ды Ігнась, 4 гады), раней была прадпрымальніцай. Сяргей адзін час быў старшынём рады ў берасыцкай грэка-каталіцкай парохії Св. братоў-апосталаў Пятра і Андрэя. Сяргей гаворыць па-беларуску; у сябе дома ён ладзіць сустрэчы зь цікавымі для кола іхных сяброў людзьмі. Пасыля апошняй такой сустрэчы — з філёзафам-манахам Пётрам Рудкоўскім — і напрасілася да іх у госьці, каб пагутарыць.

Да Бога прывёў сын

Наталка Бабіна: Скажыце, калі ласка, як адбыўся ваш прыход менавіта да ўніятаў?

Алена Панасевіч: Я полька, была ахрышчаная ў касцёле. Але ні я, ні Сяргей, калі браў шлюб, не былі такімі ўжо актыўнымі вернікамі. Наша хрысьціянская ўзрастанье і наша сямейнае жыццё пачаліся адначасова.

Сяргей Панасевіч: Даволі доўга мы чакалі дзяцей, і калі нарадзіўся Юрка — гэта быў штуршок, пакіканыне да адказнасці. Я магу сказаць, што да Бога мяне прывёў першынец. А чаму менавіта ўніяты? Ведаў пра гісторыю уніі. Для мяне вельмі важна, што сучасныя грэка-каталікі панеслы крыж беларускімі. І, нарешце, менавіта ўніяту давала мне маг-

чымасыць быць у адной царкве з жонкай. Я, праваслаўны паводле хросту, і яна, з рымска-каталікай, знайшлі тут тое, што шукалі.

Калі нарадзіліся нашыя дзеці, выявілася, што, каб быць «дбайным бацькам і ахвярнай маці», мусім адмовіцца ад прыемнага баўлення вольнага часу, абмяжоўваць уласныя інтарэсы і выдаткі, лічыць капейчыну. Трэба ўвеселіць час выбіраць паміж важным і найважнейшым. Выявілася, што мы з жонкай маем недахопы, якія нас раздражняюць і раняюць. Я заўважыў за сабой, што зусім не гатовы да съядомага і радаснага служэння блізкім, што крываю, а не дарую сваёй жонцы, што сам не могу развязаць сямейныя праблемы... Мы з жонкай пачалі закрываць свае душы адзін ад аднаго, не жадаючы раниці і захоўваючы прыстойны выгляд... Давялося признаць: я — слабы, бо «будаваў на пяску», бяз Бога! Менавіта ў той час, пяць гадоў таму, мы, з блаескавым парахам, трапілі на тыднёвія сужэнскія рэкалекцыі. «Так заклаў Ісус пачатак цудаў у Кане Галілейскай і звязаў славу Сваю; і ўверавалі ў Яго вучні Ягоныя».

АП: Калі я выйшла з раддому, са здыўленнем даведалася, што муж рэгулярна ходзіць у грэка-каталіцкую царкву. Дарэчы, беларускія тады мяне абсалютна не цікавілі, была па-за полем майго зроку. Я пазыцыянувалі сябе як полька з Гарадзеншчыны. Пачатак нашых сумесных кроку ў царкве паставіў перад намі шмат выклікаў: гэта і пытаньне больш глыбокага навяртання да Бога, і моўнае пытаньне, і пытаньне беларускія — і ўсё гэта ў досыць складаныя для нашай сям'і час. Праз нейкі час мы далучыліся да стварэння «Брацтва Каны», супольнасці сужэнстваў, якія прагнунуць працаўаць для еднасці асобы, сям'і. Царквы, грамадзтва і праходзяць сумесную фармацыю. Сустрэчы брацтва наведваюць, апрач каталікоў, і праваслаўнія, і пратэстанты, і ніверуючыя. Але мы контактуюм як хрысьціянскія сем'і. Нашы контакты ў аснове сваёй маюць Хрыста.

НБ: Раскажыце падрабязней пра сваіх дзетак. Іх троє. Гэта быў съядомы выбар?

АП: Першы сын быў літаралін даўгачаканы, таму, калі стала ясна, што хутка ў нас народзіцца другое дзіця, мы былі толькі радыя. Досыць нечакана для нас неўзабаве аказалася, што будзе і трэцяе. Дактары гаварылі, што мне трэба пачаць з родамі, бо пасыля двух кесаровых

Час, дадзены, каб узрастаць

Працяг са старонкі 25.

сячэння ў прайшлую занадта мала часу. Тым ня менш, ніякага ваганыня — нараджаць ці не нараджаць — у мяне не было.

СП (съмечоюся): Мы займаємся «сынагадоўляй», але съмела можна сказаць, што гэта ня мы выхоўваем дзяцей, а яны нас.

НБ: Яны ў вас ходзяць у школу, дзіцячы садок?

АП: Старэйши, Юрка, ходзіць у троцюю клясу. Калі яму прыйшла пара ісцы да школы, мы сталі шукаць у Берасці беларускамоўную клясу. Такой не аказалася. І мы аддалі яго ў польскую.

НБ: Ці задаволеная вы школай, якасцю павучаньня?

СП: Так. У польской клясе нам імпануе несавецкі адукатыўны падыход.

АП: Пані Эва Казімерчак, полька, якая працавала тут настаўніцай, вельмі многа працавала ня толькі з дзецьмі, але і з бацькамі, ствараючи бацькоўскую супольнасць, прывучаючи да салідарнасці... Цяпер у нас іншая настаўніца, туцьшная, але і яе прафесійны ўзровень нас задавальняе.

НБ: А ці цяжка вам, Алена, упраўляцца з трымя хлопчыкамі?

АП: Няпроста. Цяпер большая частка майго часу ідзе на ўладкаванье побыту, і гэта, прызнаюся, прыгнітае. Я працягаю займацца прадпрымальніцтам, але мінімальна: з аднаго боку, тут упłyвае наяўнасць маленькіх дзяцей, з другога боку — эканамічная сітуацыя ў краіне не спрыяе... Выжыць цяжка.

НБ: А садкоў беларускіх у Берасці таксама няма?

АП: Няма. Стасік і Ігнат у нас дзівюхомоўныя, і гэта заўважна. На ранішніх менавіта ім даюць беларускія вершы.

Літаратурны салён

НБ: Калі я патрапіла на вашыя сяброўскія сустрэчы, мяне моцна ўразіла, на якім ёўрапейскім узроўні вы ўсё арганізавалі — пачынаючы ад пытанняў, якія задавалі людзі, і заканчваючы пудоўным пачастункам. Адкуль у вас гэтая ёўрапейскасасць, съвецкасць у лепшым значэнні слова?

СП: Для мяне беларускасць пачыналася з маёй бабулі, якая і цяпер жыве ў Месціславе. Там я ўпершыню пачуў натуральную беларускую мову, на якой людзі размаўлялі, як дыхалі. Тут я жыў у Камянцы, каля славутай вежы, у іншым

моўным асяродку, тут мова мясцовая бліжэй да ўкраінскай. Наступны штуршок для мяне быў — Караткевіч, «Каласы пад сярпом тваім». Менавіта гэтая кніга прымусіла мяне задацца пытаннем: вось я называюся беларусам, я беларус, але гэта ніяк не прайяўляеца ў тым, як я жыву. Такая досыць шызафрэнічная сітуацыя, якая мяне прыгнітала. Справаў размаўляць па-беларуску, адчуваючы сябе белай варонай. Гэта ня вельмі прыемна было. І вось у 2002 годзе, калі мы выехалі на сэсію «Кань» ў Варшаву, я назіраў за людзьмі іншых нацыянальнасці, шчырымі хрысьціянамі, якім ня трэба было сябе дэмантраваць, і зразумеў, як гэта натуральна: быць тым, кім ты завесься. Гэта быў нейкі пункт пералому. З таго часу я стаў размаўляць па-беларуску ня толькі з дзецьмі, у сям'і, але і на працы, паўсюль — пры гэтым пазыбягаючы дэмантратыўнасці, дзе гэта магчыма.

НБ: А сучасная беларуская літаратура падаеца Вам цікавай?

СП: Літаратура — спосаб інтэлектуальнага развиціця. Для мяне няма бар'еру, па-беларуску кнішка піша па-расейску. Беларускае — гэта, канечне, сваё. Але, напрыклад, самае цікавае з таго, што я чытаў апошнім часам, — гэта кнішка падарасейску Людмілы Ўліцкай «Даніэль Штайн, перакладчык». Дазволіць сабе асалоду паламаць галаву над ARCHE ці пачытаць цікавую кніжку я могу толькі ноччу, калі ўсе хлопцы нарэшце сьпяць...

НБ: А кола ваших сяброў — хто яны?

СП: Розныя людзі, зь якімі мы пазнаёмліся ў розных абставінах. Многа сядзіў іх вернікаў.

НБ: А не бянтэжыць вас, што большасць людзей навокал не жывуць ні верай, ні беларускасцю?

АП: Ня тое што бянтэжыць, палохае! Як з гэтым змагацца? Мы хочам узьдзейнічаць сваёй прысутнасцю і пазыцыяй. Тоё, што прапануем сваім знаёмым, — бацькам дзетак у садку, бацькам у школе, іншым людзям — простыя чалавечыя зносіны. Дзелімся тым, чым жывем. Гэта га хочацца нам самім, хочацца людзям. Гэтаму мы навучыліся ў хрысьціянін.

НБ: А ці вартыя гэтыя сустрэчы клопату?

СП: Калі бачыш, што блішчака вочы ў тых, хто прыходзіць, калі разумееш, што людзі пачулі нешта тое, чаго прагнулі — адчуваеш радасць.

АП: Я жартую, называючы гэтыя сустрэчы літаратурным салёнам. Мне б вельмі хацелася, каб яны працягваліся. Я хацела б паслухаваць Марыю Вайцяшонак, аблеркаваша традыцыі кулінарыі з Алемем Белым... Што да адкрыгасці, то яна выпікае з духоўнага жыцця.

СП: Я спрабую цяпер глядзець на сваё жыццё як на час, дадзены мне Господам, каб я мог узрастаць. Часамі так глядзець цяжка. Але сказаць, што нашае жыццё аднастайнае і нецікаве, немагчыма.

Пра беларускасць Берасця

НБ: Берасць — паводле сваёй сутнасці, шматнацыянальны і шматканфесійны горад. Ці зауважаеце вы гэта?

СП: На жаль, не. Шматнацыянальнасць і шматканфесійнасць — нейкія падпольная. Людзі выходзяць на вуліцу і робяцца, як усе. Што тыя ж украінцы съядомыя тут ёсьць, я могу здагадацца толькі па сівежых кветках каля помніка Шаўчэнку, а больш ні па чым...

НБ: Алена, ці ёсьць у Вас нейкая настальгія па Польшчы, жаданье пераехаць туды?

АП: Не, няма. Польскаясць у сям'і маіх бацькоў прайяўлялася найбольш праз рэлігійныя традыцыі. Цяпер, хутчэй, я адчуваю сябе беларускай, грамадзянкай Беларусі.

Пра будучыню дзяцей

НБ: Як вы ўяўляеце будучыню сваіх дзяцей?

АП: Цяпер у нас вялікія надзеі звязаныя з тым, што нашыя дзеці далучацца да хрысьціянскай супольнасці, што мы будзем працягваць працу ў нашай царкве.

СП: Я вельмі доўга спадзяваўся, што змагу «ўсё пасыпець» у выхаваньні сваіх сыноў. Але цяпер я зразумеў, што я нічога ня здолыны даць ім сам. З гэтага моманту спадзяюся толькі на Провід Божы...

НБ: Чаму Вы гаворыце, што нічога ня зможаце даць? Вы працуеце, у Вас цудоўная кватэра, якая ў любым выпадку застанецца дзецям... Гэта ж ня маля.

СП: Я кожу ня столькі пра матэрыяльнае, колькі пра ўвагу, нейкія дадатковыя магчымасці для развиціця, нейкія свае ўменыні, якія хацеў бы перадаць. Жыццё аказваецца зусім не такім, як ты яго ўяўляеш, плянуеш. Таму я гавару, што будучыня залежыць толькі ад Бога.

Гутарыла Наталка Бабіна

3214

Фота –
карэспандэнтка
«НН» Юлія
Дарашкевіч
назірала за
паказальным
выступам
брыгады
спэцназу
Ўнутраных
войскаў МУС.
У часыці
3214
маладыя
байцы
прымалі
прысягу.

Краіна Прыгранічная Зона

Піша Зьміцер Лупач.

У дзіўнай краіне мы живем. Вось, напрыклад, захачу я паехаць ва Украіну або ў Расею. Для гэтага дастаткова мець пашпарт і гроши, каб набыць квіток. Калі ехаць на цягніку ў ту южную Расею, вас ня спыняць нават на мяжы, і можна ехаць хоць за Урал. Але паспрабуйце ўехаць без адпаведных дакументаў на прыгранічную тэрыторыю. Вам нават квітка ў касе не прададуць. Я працую ў так званай прыгранічнай зоне. Каб атрымаць дазвол на ўезд, мне давялося заплаціць 5,5 тысяч рублёў і чакаць трох тыдняў. Прыйчым выдае такі пропуск асабіста начальнік пашпартнага стаўла. Якое было маё зьдзіўленне, калі мне выдалі пропуск на СССРаўскім блянку. Прайшло ж ужо больш за пяць наццаць гадоў, як мы зьяўляемся незалежнай краінай.

Выходзіць, што паехаць за мяжу прасьцей, чым перасоўвацца па сваій краіне.

Пляцістгадовы калгас

Пры ўезьдзе на тэрыторыю сельгас-каапэратыву «Верхняе» стаіць знак з датай «1514». Да нядайняга часу гэта быў калгас імя Чапаева. Але ўтвораны ён быў не ў 1514 г., а ў 1949. Вёска Верхняе сапраўды ўзгадваеца ў 1514 годзе, але ж гэта шыльда ня вёскі, а СВК. Раней на такіх шыльдах ставілі зоркі або серп з молатам, цяпер — крыж. Мода...

Сваё—чужое

У вёсцы Асінгарадок Пастаўскага раёну стаіць каплічка-помнік жаўнерам Пятра I, якіх пабілі швэды ў часе Паўночнай вайны. Паставілі яго не-калькі гадоў таму. Канечне, вайсковыя магілы трэба даглядаць, але гэты помнік воінам іншай дзяржавы, якія вяла вайсковыя дзеяньні на тэрыторыі тады незалежнай Рэчы Паспалітай. І

хоць расейскі цар Пётар і польскі кароль тады лічыліся саюзнікамі, падвалі сябе царскія войскі далёка не як саюзнікі. У выніку Паўночнай вайны, якая амаль дзесяцігодзьдзе праходзіла па нашай тэрыторыі і вялася за чужбы інтарэсы, Беларусь страціла траціну жыхароў, была ўзварваная полацкая Сафія. Што маглі рабіць тут «захітнікі веры праваславной», калі ў Беларусі тады было 80% уніятаў? І чаму мы так ушануваєм памяць пра чужых воінаў, а пра сваіх стараемся ў лепшым выпадку не памятаць?

Ужо каторы раз разбураюцца крыжы, што стаяць у памяць слуцкіх паястанцаў, нішчыцца крыжы ў Курапатах, німа помнік землякам, што загінулі ад немцаў пры абароне Кобрына ў верасні 1939-га. Сыпіс можна дойжыць. Шмат хто зь беларусаў наогул ня ведае, што пры Пятру мы не ўваходзілі ў склад Расеі. На жаль, наша дзяржава пакуль нічога ня робіць, каб захаваць памяць пра беларусаў, што аддалі сваё жыццё за родны край.

«Ім можна красыці, а нам — не»

У сельгаспрадпрыемствах сталі фарбаваць дызельнае паліва і бэнзін Н-80. Робіцца гэта для таго, каб спыніць крадзяжы паліва, якія набылі значныя памеры ў сельгаспрадпрыемствах. Са словаў аднаго з кіроўцаў бэнзавозу, на трэх тоны паліва дадаецца каля 40 г фарбы, якая бяспековая для рухавіка, але па выхлопных газах дазваляе вызначыць, крадзенае паліва ці не. Ужо зъявіліся і першыя пацярпелія, якія заплацілі немалія штрафы за тое, што ехалі на

фарбованым паліве.

Мясцовыя «хімікі» спрабавалі зьніць афарбоўку, дадавалі ў паліва і ёд, і марганцовку і іншыя хімікаты, але пакуль безвынікова. Фарба аказалася вельмі трывушчай.

Цяпер гаспадаркі мала выкарыстоўваюць паліва, асноўны яго расход чакаеца вясной, калі пачнуща палівна работы. Тады ж у мінулья гады рэзка ўзрасталі аб'ёмы крадзяжоў. Раней, каб зарабіць у вяскоўца на бутэльку гарэлкі, трактарысту даводзілася араце «соткі», рызыкуючы пры гэтым патрапіць на вочы начальству. У апошнія ж гады дастатковая было, ні чым не рызыкуючы, прадаць вядро саліркі. На гэту ж вясну сярод вяскоўцаў ходзіць чуткі, што міліцыянты будуть сэздзіць па вёсках і правяраць, чым запраўленыя прыватныя трактары, што працуюць на ўласных падворках. Гэта вельмі непакоіць вяскоўцаў, бо амаль ніхто на запраўках салірку не купляе.

Найбольш абурае вяскоўцаў тое, што на гарадзкіх прадпрыемствах паліва не фарбуюць. «Трэба пісаць скаргу, а то чаму ім можна красыці, а нам — не», — гаварыў мне знаёмы трактарыст. Тут ужо сапраўды па-беларуску: калі здохла ў мяне карова, то няхай і ў суседа здохне.

Што ня так?

Рэкламны шчыт «Запчасткі да айчынных аўтамабіляў — ВАЗ, Москвіч, Волга» сустракае вас пры ўезьдзе ў горад Глыбокае. Я апытаў калі двух дзясяткаў чалавек на прадмет таго, ці бачаць яны штосьці дзіўнае ў гэтым шчыце, і толькі двое заўважылі, што расейскія аўтамабілі такія ж замежныя, як і нямецкія або японскія. Выходзіць, шмат хто яшчэ падсвядома працягвае жыць у СССР.

Наша мясцовасць да 1939 году ўваходзіла ў склад Польшчы. За няпоўныя два дзесяцігодзьдзі польская дзяржава змагла зрабіць палякамі значную колькасць нашых грамадзян, якія пасля засялілі так званыя новыя польскія землі на заходзе. Нашая ж незалежная беларуская дзяржава амаль за такі ж час не зрабіла беларусаў сапраўднымі беларусамі, наадварот, з нас спрабуюць зрабіць нейкіх «бульбашоў». Але ж хочацца спадзявацца, што час усё расставіць на свае месцы.

Глыбокае

Беларускі самалёт разбіўся ў Ерэванскім аэрапорце 14 лютага ў 2.19 па менскім часе. На шчасце абышлося без ахвяраў.

Першая катастрофа «Белавія»

6 сэкундаў ад узълёту да падзеняня

14 лютага ў 2.19 па менскім часе самалёт кампаніі «Белавія» CRJ-100-M рэйсу B2-1834 падчас узълёту сышоў з паласы, перакуліўся некалькі разоў і загарэўся. У выніку самалёт раскалоўся на дзве часткі. Як высьветліліца по-тym, з моманту ўзълёту да падзеняня прайшло 6 сэкундаў. Служба ратавання, пажарная служба і хуткая дапамога аэропорту зрабілі імгненна. «Дзякуючы іх умельым дзеяньям усе 18 пасажыраў, а таксама 3 члены экипажу былі вынесеныя з агню», — паведаміў начальнік Галоўнай управы грамадзкай авіяцыі Армэніі Арцём Маўсісян.

Прычыны катастрофы высьвятляюцца.

Паколькі армянскія спэцыялісты недасстаткова знаёмыя з дадзенай маркай самалёта, на дапамогу ў распышфроўцы «чорных скрынняў» будуть пакліканыя канадскія і беларускія адмысловыя. Была праведзеная папярэдняя мэдэкспертыза чле-

наў экипажу. Яна ня выявіла ў крыўі пілётаў алькаголю.

У Ерэван для ўдзелу ў расcъследаванні прычынаў аварыі нақіраваліся спэцыялісты Мінтранспарту, дэпартаменту грамадзянскай авіяцыі і авіякампаніі «Белавія». Беларуская транспартная прокуратура распачала па факце авіякатастроfy ў Ерэване крымінальную справу паводле ч. 1 арт. 314 КК РБ («Парушэнне правілаў бясьпекі руху або эксплюатацыі чыгуначнага, паветранага або воднага транспарту»).

Пасажыраў выратаваў выпадковы спадарожнік

Рэйсам B2-1834 ляцелі грамадзяне Армэніі, Беларусі, Грузіі, Расеі і Украіны. Экипаж цалкам складаўся зь беларусаў — камандзіра экипажу Віктара Шышло, другога пілёта Аляксандра Мухіна і бортправадніцы Вольгі Дрозд. У бальніцы з раненымі рознай ступені цяжкасці патрапілі адзінаццаць чалавек, шэсць зь якіх у той жа дзень былі выпісаныя. Паводле словаў грамадзянкі Бе-

ларусі Салві Амбарцумян, з палаочага самалёта ім дапамог выбрацца грузін Цэванян Сасун, які здолеў адчыніць люк зь сярэдзіны салёну. Ён патрапіў на гэты рэйс выпадкова.

Няшчасце магло здарыцца раней

21 студзеня ў самалёце «Белавія» на рэйсе Бэрлін—Менск амаль адразу пасыля ўзълёту быў зафіксованы сыгнал пра разгерметызацыю салёну. На борце тады знаходзі-

У Менску не ўзъляецу такі ж самалёт, які разбіўся ў Армэніі

Другі куплены «Белавія» канадскі самалёт CRJ-100, як стала вядома, з дзвінку спрабаў не ўзъляцеў у менскім аэрапорце. Праз камп'утарны збой не спрацавалі закрылкі. У выніку 37 пасажыраў адправілі ў Москву на Tu-154.

Рэйсы на Прагу і Бэрлін, якія мусілі ажыццяўляцца гэтым самалётам, наагул былі адмененыя. Бо ў Эўропу Tu-154 не пускаюць праз высокі ўзровень шуму. Пасажыраў адправілі праз Варшаву і Кіеў. Пасыля рамонту самалёт аднавіў палёты.

илася 27 пасажыраў.

Лётчыкі прынялі раптэнне зынізіцца з 10 тыс. да 3 тыс. мэтраў. Самалёт пасыпхова прыземліўся ў Менску, было заяўлена, што трывога аказаўся непраўдзівы — дала збой аўтаматыка.

Самалёт CRJ-100-M быў пабудаваны ў 1999 годзе канадскай фірмай «Бамбард'е», яго рухавікі былі вырабленыя ў ЗША. Даўрэктар НАК «Белавія» Анатоль Гусараў паведаміў, што апошніе тэхнічнае абслугоўванье самалёта было праведзена ў Даніі. У парку кампаніі такіх самалётаў да аварыі было два. Абодва былі набытыя летася на правах лізинга ў Нямеччыне.

Катастрофа ў Ерэване не паўплывала на пляны «Белавія» адносна набыцця самалётаў CRJ, паведаміў на месцы генэральнага дырэктара кампаніі Ігар Мікалаевіч Чаргінец. Ён казаў, што ня спыніць палётаў і другі самалёт гэтай маркі.

Катастрофа ў Ерэване і інцыдэнт у менскім аэрапорце не паўплывалі на пляны «Белавія» адносна набыцця самалётаў CRJ. «Каля 1200 такіх самалётаў лётае ў сувязі, і ніхто не адмаўляеца ад іх эксплуатацыі», паведаміў ў авіякампаніі.

**Сямён
Печанко**

Прадаецца

дзейная жывёлагадоўчая фэрма

да 2500 га лоў сьвіньяў
адначасовай пастаноўкі

Магчымае здаванье ў
арэнду

Разгледзім іншыя
пропановы
ўзаемавыгаднага
супрацоўніцтва

Тэл.: 8 017 220 59 45

Энцыклядыя Капітана Танакі

Прывітаньне, дружа!
Нашая краіна - Беларусь.
І ў нас ёсьць шмат суседзяў!

12 сакавіка
19.00

Менск
R-Club

N.R.M.

‘развітальны КАНЦЭРТ’

разъвітваемся зъ зімой

вул. Сурганава, 26

ІМПРЭЗА

Моладзь віншуе Барадуліна

Шаноўнае спадарства! Запрашаем Вас на літаратурна-музычную акцыю «Моладзь віншуе Барадуліна», якая адбудзеца 24 лютага (нядзеля), у дзень нараджэння паэта, у фальварку «Добрая мысль» (Магілёўская, 12). Увечарыне возмуць удзел: пісьменні-

ца і крытык Аксана Бязьлепкіна, а таксама маладыя паэты Валерый Кустава, Глеб Лабадзенка, Рагнед Малахўскі, Юля Новік, Андрэй Сузінь, Віктор Трэнас, Віктар Іваноў. **Маладыя барды** Андрэй Бананаў, Андрэй Касцянев, Павал Кузіч, Ганна Урбан, Раман Ярош. **Пачатак** у 19.00. Квіткі 6 тысяч. Чакаем Вас!

РЭФЭРАТ

21 лютага ў клубе каталіцкай інталігэнцыі імя сьв. Кірылы Тураўскага (вул. Арджанікідзэ, 6, ст. м. Аўтазаводзкая) — рэфэрат А. Сидарэвіча «Збаўленне і вызваленне: рэлігія і сацыялізм». **Пачатак** у 18.30.

«4 месяцы, 3 тыдні, 2 дні»

Румынія, 1987 — Беларусь, 2008.

4 месяцы, 3 тыдні, 2 дні (4 luni, 3 săptamani și 2 zile)

Румынія, 2007, каліровы, 113 хв.

Рэжысэр: Крыстыян Мунджу

Жанр: Псыхалягічная драма

Прызы, фэсты: «Залатая галіна» Канскага кінафесту, прыз «Фіпрэсі», намінацыя на прэмію «Сэзар»... усяго 14 узнагародаў і 10 намінацыяў

Адзнака: 9 (з 10)

Румынія, 1987 год. «Залаты век» дыктатара Чайшэску хіліца да непазыбежнага скону. Гераіні стужкі Адылія (Анамарыя Марынка) спрабуе дапамагчы ўніверсітэцкай сяброўцы Габіце (Лаўра Васілевіч) зрабіць падпольны аборт...

За колькі апошніх гадоў румынскі кінематограф нечакана вырваўся наперад і стаўся адным з усясьветных лідэраў. У краіну прыйшли заходнія кампаніі, рэжысёры наўбіralіся досьведу — і адбыўся сапраўдны кінавыбух.

Суворая псыхалягічная драма Крыстыяна Мунджу — не падобная ні на што. Прыватная гісторыя, пабытовыя падрабязнасці, знаёмія людзям савецкім — і сёньняшнім бела-

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

руса: дэфіцыт, нахабныя адміністраторкі, разъмеркаваныя ў вёску, чэргі, галечка — і спажывецтва як мара.

Дакоры старэйшых моладзі, якая «зажралася» і на прагне стабільнасці, шэрыя дамы і шэрыя вуліцы.

Але фільм далёкі ад перабудовачнае чарнухі і эстэцкага дакументалізму «Догмы»; кадры стрыманыя, максымальная тактоўнія — і напятыя, як спружына.

Рэжысэра цікавіць духоўны стан: твары, а ня рэчы; сумленыне, пачуцьцё — і несвабода. Прадуманыя, шурпатыя доўгія пляны, калі разгортаюцца эмоцыі, задушлівая атмасфера, адсутнае неба над галавой. І стан трымценініка, калі герайні спрабуе пазбавіцца ад няшчасных парэшткаў.

Скалаанацца ад пакутаў твар Адыліі (выбітная акторка Анамарыя Марынка); цынізм хаваецца пад маскаю інфантыльнасці (сяброўка Габіта й каханак Адыліі); крышынца ёй ламаецца жыцьцё.

На пачатку карціны дзъве рыбкі безнадзеяна хапалі паветра ў акварыёме, у фінале стужкі дзъве адчужаныя сяброўкі сядзяць у рэстарацыі пасыль цяжкіх і балючых грахоў — а побач п'е і радуеца вясельле.

Крыстыян Мунджу не плякательст — ён съведчыць пра жыцьцё прайдзіва і востра. Але гэтае знявочаванье ёй спакутаванае жыцьцё ёсьць сапраўдным кіно, бо прасякнутае аўтарскай любоўю і спачуваньнем.

Андрэй Расінскі

ВЫСТАВА

«Рыцары Вялікага Княства» ў Менску

У Музей гісторыі і культуры (вул. Маркса, 12) ідзе выстава «Рыцары Вялікага Княства». У экспазыцыі — даспехі, халодная і агністрэльная зброя, прадметы побыту продкаў. Усе атрыбуты адноўленыя майстрамі з рыцарскага клубу «Княжы Гуф». Падчас рэканструкцыі яны абаліраліся на гістарычныя матэрыялы, гравюры, летапісы.

КАНЦЭРТЫ

Дзень народзінаў Кабэйна

22 лютага ў клубе «Рэактар» — дзень народзінаў Курта Кабэйна. Трыб'ют NIRVANA. Удзел: Partyzone, s.d.m., «Літвінтроль», «Мутнае вока», «Унія». **Пачатак** а 18-й. Квіткі: 12000—20000. Т.: (017) 288-61-60.

Вясновая акцыя IQ48 і Zet

24 лютага ў «Гудвіне» гурты IQ48 і Zet запрашаюць на вялікую вясновую Friends' Party. Усіх сяброў чакае неверагодны сюрпрыз! **Пачатак** а 19-й. Т.: (029) 689-40-48.

ПРЕЗЕНТАЦЫЯ

Янкі

21 лютага ў залі Саюзу кампазытараў (Плошча Свабоды, 5) будзе прэзентацыя кнігі Максіма Клімковіча і Ўладзіслава Ахроменкі «Янкі, альбо Астатні наезд на Літве». Бяруць удзел: акторы Віктар Манаеў, Юрэс Жыганонт, пісьменнікі Андрэй Хадановіч, Уладзімер Арлоў, Віктар Жыбуль, Джэці, музыкі Ярош Малішэўскі, Зытцер Сідаровіч, кампазытар Ганна Кароткіна. **Пачатак** а 18.00. Уваход вольны.

Фэстываль кіно «Падарожжа Бэргмана на ўсход»

Аддзяленне Пасольства Швэціі ў Менску пры падтрымцы Швэдзкага Інстытуту прарапануюць фэстываль-рэтраспэтыву швэдзкага рэжысэра Інгмара Бэргмана «Падарожжа Бэргмана на ўсход» у Менску (кінатэатар «Перамога»).

Фільмы дэманструюцца на мове арыгіналу з перакладам на беларускую мову. Сэнсаны безь перакладу адбудуцца толькі ў Менску з 25 па 29 лютага а 17-й.

20 лютага, 19.00 — «Лета з Монікай» (1953), 97 хвілін.

21 лютага, 19.00 — «Мары» (1955), 86 хвілін.

22 лютага, 19.00 — «На краі жыцьця» (1955), 85 хвілін. **Пачатак** а 19-й.

23 лютага, 19.00 — «Нічога ня кажучы пра жанчын» (1964), 80 хвілін.

24 лютага, 19.00 — «Шэпт і крыкі» (1973), 91 хвілін.

25 лютага, 19.00 — «Восенская саната» (1978), 93 хвіліны.

26 лютага, 10.00 — «Фані і Аляксандар», (1982), 188 хвілін. **Пачатак** а 19-й.

пра-бел/ пра-съвет

Эсэйстыка • Крытыка • Рэфлексіі

Наша новая ідэнтычнасць

Сяргей Харэўскі: Апошняя чвэрць стагодзьдзя
зъянінія беларусаў амаль непазнавальна 19

Новыя магчымасці для новых патрэбай

Андрэй Вардамацкі: У беларускім нацыянальным
характары началі адбывацца фундамэнтальнія
зруші 22

Добры позірк зь цемры

Аляксандар Фядута — пра спектакаль «Беларусь
у фантастычных апавяданьнях» 24

Час, дадзены, каб узрастатць

Зь сям'ёй Панасевічай гутарыць Наталка Бабіна 25

3214

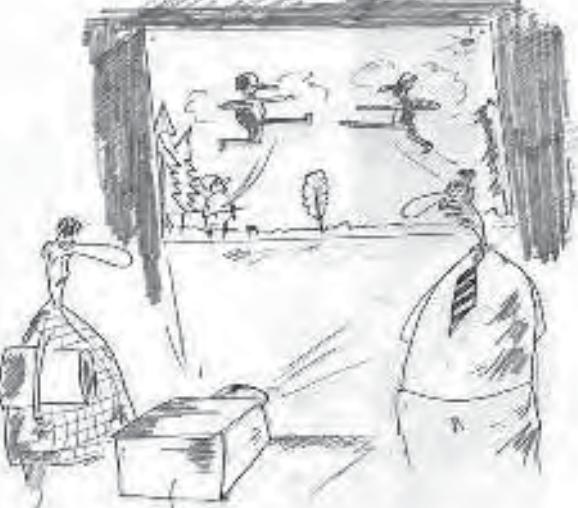
Юлія Дарашкевіч назірала за паказальнім
выступам брыгады спэцназу Ўнутраных войскай
МУС 27

Краіна Прыгранічная Зона

Назіраныні Зымітра Лупача 28

КАЛІ Б...

...рэалізуецца плян ператварэння «Беларусьфільму»
ў студыю, якая не саступае Галівуду.

МАЛЮНАК ІЗЪЯСЛІЛКА УШКИНА

— Калега, я магу, канечне, памыляцца, але, наколькі я памятаю,
бацька Мінай ня ўмее лётаць...

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

Шчыра спагадаючы беларускай нацыянальнай справе, вучні—беларусы
Глукоўскага вучыцельскага інстытуту (Чарнігаўскай губ.), злучыліся ў «Бела-
русскую Нацыянальную Хэйру». Мэты хэйру: самаадукацыя ў беларускім духу
і шырэньне ідэі аб нацыяналізацыі беларускай школы (каб у нашых школах
вучылі дзяцей па—беларуску). Каб дайсыці этага, хэйра 1) будзе падтрым-
ліваць агульнабеларускі рух за нацыяналізацыю школы; 2) завядзе беларус-
кую бібліятэку; 3) будзе ладзіць чытанні, лекцыі, рэфэраты пра нацыяналь-
ную беларускую справу, пра нацыяналізацыю школы і пра розныя пытанні
беларусаведання. Каб быў патрэбныя на ўсё гэта грошы, кожны сябрук,
прылучаючыся да хэйру, павінен адразу даць у касу 50 кап. і плаціць штоме-
сячную складку па 15 кап.; за гэтыя грошы выпісваюцца беларускія кніжкі, а
таксама іншыя, каторыя датыкаюць Беларусі. Яшчэ, каб узбагаціць касу,
хэйра мае арганізаваць тэатры, балі і да тпа.

«Наша Ніва», №7, 1908

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Вацлаву П. з tut.by. Няма як друкаваць у газэ-
це асобным артыкулам тоё, што можна працьгтаць
у энтыклігіздыых і даведніках.

Міколу Б. з Малой Беліцы. Такіх лістоў, як
Ваш, мы раней ня бачылі.

Аляксандру С. з Горадні. Дзякую за рэдкі фа-
тадзімак!

Сяргею Н. з gambler.ru. Аляксандар Казулін
сёняння выклікае павагу сваёй мужнасцю і бескам-
праміснасцю. Факты, пра якія Вы згадваеце, тут
ничога не змянілося.

А ТЫ ПАДПІШЫСЯ!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву»,
проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адрас.
Адначасова Рэдакцыя звязвятаеца з просьбай
ахвяраваць на выданье. Да талі — старонка 17.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ

Віншую спадара Алея Туровіча, паста і простадоб-
рага беларускага хлопца з нагоды 35-годзьдзя ды

20-годзьдзя творчай дзеянасці. Посьпехаў! Міхась

ПРАЦА

Праца для студэнтаў у вольны ад заняткаў час.

Т.: (029) 615-47-76

КІНГІ, МАРКІ, ЗНАЧКІ, ВІДЭА

Цітой «Геральдыка Беларусі», Чэкалай «З гісто-
рыі шляхты ў Беларусі і суседніх дзяржавах», Залі-
вака «Генэалёгія Беларусі...». Камплект значкаў «Га-
рады Беларусі» (зацверджаны Магдэбурскім пра-
вам), маркі з гісторычнай сымбіолікай, відазапісы ры-
царскіх фэстай. Таксама шукаю кнігі па беларусісты-
цы, гісторыі. Т.: (029) 753-91-96, alesknig@mail.ru,
Менск 220030 а/c 195 (Алесю)

СПАЧУВАННІ

Шчыра спачуваем Зымітру Вінаградаву з нагоды
съмеры і міці. Сябры, калегі

СЯБРОЎСКІЯ ПАДАРОЖЖЫ

Запрашаем у падарожжа 24 лютага (нядзеля) па
маршруце: Менск—Белагруд—Вавёрка—Тарна-
ва—Крупава—Дзікушкі—Малое Мажэйкава—Му-
раванка—Бердаўка—Менск. 14—17 сакавіка —
«Падольская Фартэція»: Камянец—Падольскі—
Хоцін—Меджібож. Т.: 292-54-58; (029) 622-57-
20; (029) 509-12-16; (029) 110-19-28

Наша Ніва

незалежная газета

заснавана ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Лукшэвіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

шэф-рэдактар Андрэй Дынько

галоўны рэдактар Андрэй Скурко

мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі

заснавальнік Місцавы фонд выданья

газеты «Наша Ніва»

выдавец Прыватнае прадпрыемства

«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос форматам

A2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларусь Дом друку». Менск, пр.

Ф. Скарны, 79. Рэдакцыя не нісе адказнасць за змест раклічных абелестак.

Кошт свабодны. Пасведчанне аб рэлаксацыі падысьмнічага выдання №581

ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Юрыйдичны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р

3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанку», Менск, код 764.

Наклад 2239. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 20.02.2008.

Замова № 970. Рэдакцыйны адрас: Ракасоўскага, 102-71.